PROMIN

ПРОМІНЬ

РІК IV ГРУДЕНЬ — DECEMBER, 1963 ЧИСЛО 12

Authorized as Second Class Mail by the Post Office Department, Ottawa, and for Payment of Postage in Cash.

ПРОМІНЬ

РІК IV
Ч. 12

ГРУДЕНЬ, 1963
Виходить раз у місяць

Видає
Союз Українок Канади
Редагує Редакційна Колегія

Наталя Когуська, редакторка; Анна Токарик, голова Союзу; Ольга Войценко, Тоня Горохович, Савеля Стечишин, Оленка Негрич.

Передплату висилати на адресу:
PROMIN
P. O. Box 3551, Sta. B., Winnipeg 4, Man.

PROMIN

DECEMBER, 1963
Monthly Publication

VOL. IV
No. 12

Published by
Ukrainian Women's Ass'n of Canada
Edited by Editorial Committee
Natalia Kohuska, Editor

Subscription in Canada	$3.50
Subscription in other countries	4.00
Single copy	.40

Address:
PROMIN
P. O. Box 3551, Sta. B., Winnipeg 4, Man.

В ЦІМ ЧИСЛІ

Ганна Черінь — Жовті квіти ... 1
Ольга Войценко — Назустріч Сторіччю Канади ... 1
Тоня Горохович — Батьки і їх роля у вихованні ... 3
Др. Наталя Пазуняк — Ідея і діяльність СФУЖО ... 5
Др. Володимир Безушко — Леся Українка і Ольга Кобилянська ... 7
Дмитро Міщенко — Сіверяни ... 9
С. Пауш — Успіхи нашої молоді ... 13
O. Woycenko — Canada's Cultural Heritage ... 15
I. Goresky — The Mind Turns Outward ... 16
Олександра Костюк — Кирило Григорович Стеценко ... 19
Відділ для дітей ... 21
О. Ковальська і Г. Зузак — Звіт пров. з'їзду ... 23
Любомира Голубович — Жіноцтво Європи завершує організаційну мережу ... 24
Річні звіти відділів ... 26
З громадської діяльности відділів ... 27
Родинна хроніка ... 30
Домашнє господарство ... 32

ЖЕРТВИ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД

Жіноче Товариство при Катедрі св. Івана — Едмонтон — збірку з нагоди Свята Книжки — переслала пані Верхомин — $17.45

Відділ ім. Л. Українки — Давфин — з нагоди Свята Книжки — переслала пані Я. Чайковська — 16.82

Відділ ім. Княгині Ольги — Вернон, Б. К. — 15.50

Відділ ім. Л. Українки при Катедрі Пресв. Трійці — Вінніпеґ — з нагоди Свята Книжки — 14.00

Відділ ім. Л. Українки — Форт Френсес, Онт. — з нагоди Свята Книжки, збірку переслала пані Буяр — 14.00

Відділ ім. Доньки України — Ніягара Фалс — з нагоди 15-річниці існування товариства — 10.00

Пані Анастасія Григорчук — Етелберт, Ман. — 10.00

Пані Ю. Пертак — Гримзбі, Онт. — переслала збірку з нагоди другої річниці вінчання Галини й Володимира Чаплинських — 9.10

Пані М. Смирнів — Гемилтон, Онт. — із збірки на ювілеї п-ва Г. і Є. Романків — переслала пані К. Яремчук — Детройт, Мич. — 6.00

З ювілею п-ва І. М. Запаринюків — Вірдель, Саск. Переслав Всеч. о. І. Швець — 6.00

Пані Анастасія Тимчишин — Едмонтон — 5.00

Пані Марія Матвійчук — Овкборн, Ман. — 5.00

Пані М. Волковська — Гемилтон — 5.00

Відділ ім. Л. Українки — Гемилтон, Онт. — 5.00

Пані Н. Войновська — Ирвингтон, Н. Дж. — 4.00

Пані Базюк — Едмонтон — 2.50

Пані Л. Мельник — Торонто — 1.50

Пані Марія Климашко — Бенкенд, Саск. — 1.50

Пані Анна Гриньків — Емерсбурґ, Онт. — 1.50

Пані Н. А. Вережак — Істон, Саск. — 1.50

Панна Надія Зіп — Твей, Саск. — 1.50

Пані Розалія Бойко — Торонто — 1.00

Пані Грищенко — Венкувер — 1.00

Пані Т. Світальська — Гегерсвил, Онт. — .50

Пані М. Котик — Давфин — .50

Пані Анна Бойко — Торонто — .50

ПРИДБАЛИ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ

Пані Е. Верхомин — Едмонтон — 3

Пані Анна Баран — Роза — 3

Пан Василь Перепелюк — Флин Флан, Ман. — 6

Пані Анна Вишневецька — Вінніпеґ — 2

Пані А. Зварич — Вегревил, Алта. — 1

Пані Гуцуляк — Едмонтон — 1

Пані О. Завісляк — Вінніпеґ — 1

Щиро дякуємо всім жертводавцям прес. фонду „Променя" відділам та поодиноким особам за приєднування нових передплатників. Так само складаємо подяку тим особам, які на місцях збирають різдвяні привітання, а деякі вже надіслали до редакції.

На обкладинці: **Будинок Манітобської легіслятури у Вінніпеґу. Манітоба приступила до конфедерації в 1870 році.** (CPPphoto)

Printed by Trident Press Ltd., Winnipeg, Man., Canada.

ПРОМІНЬ

РІК IV ГРУДЕНЬ, 1963 Ч. 12

Назустріч Сторіччю Канади

В життю одиниці, родини, організації, народу чи держави є певні дати роковин, що їх святочно стрічають і відмічують. Ми в Канаді є на порозі одної з важливих дат цієї країни, а саме: Сторіччя Канади, як держави; тому останніми часами ми багато чуємо про надходячий ювілей Канади; читаємо про це в пресі, чуємо про це через радіо й телевізію.

Першого липня, 1967 року сповниться сто років від часу, коли наша країна формально заключила акт об'єднання, себто створила федерацію тодішніх чотирьох провінцій, а саме: теперішня провінція Онтеріо, що в тодішніх часах була знана, як Горішня Канада, з провінцією Квебеком, що в тодішніх часах була відома, як Долішня Канада і з провінціями Нова Скошія і Ню Бронсвіком, оформлюючи себе конституційно на базі так званого Брітійського Північного Американського Акту (British North American Act), прийнявшу назву КАНАДА.

Ця дата важлива для Канади, як держави, а тим самим і для нас горожан. Бо хоч історія цієї країни сягає багато далі в минуле, то до року 1867, країна була поділена, не тільки територіяльно, але й політично, економічно й культурно. Тому так сильно мобілізується тепер публична опінія в справі надходячих роковин століття, що б величаво і тривало відзначити подію, що започаткувала нову добу в історії країни з її порядками, системою такими, якими ми їх маємо сьогодні.

До величавої стрічі Сторіччя Канади прямують не тільки урядові чинники, як федеральний уряд в Оттаві, провінціяльні в кожній провінції чи муніціпальні, але й різні культурні й наукові інституції й установи, комерційні корпорації і спілки, організації і поодинокі особи.

Щоб більше зорганізовано і скоординовано відзначити Ювілей Канади, постали для цієї цілі дві установи — одна з них була покликана до життя федеральним урядом на підставі спеціяльного акту парляменту під назвою **National Centenary Administration.** Керівником цієї Адміністрації є відомий в Канаді і поза нею **Джан Фішер,** що хоч по професії правник, виробив собі імя і популярність як „мандрівний журналіст" через програму на СБС радіо під назвою **Джан Фішер Репортс.** Його заступником („депюті коммішінер) це визначний французький поет — Роберт Шокет.

Ця Адміністрація, як урядова агенція має свій осідок в Оттаві. Її цілі є переважно допомагати фінансово зреалізувати різні проекти у зв'язку з відзначенням Сторіччя Канади, що їх провінціяльні уряди будуть проводити в життя. Для таких проектів Адміністрація має до своєї диспозиції около 20 мільйонів долярів. Гроші будуть поділені на різні проекти в окремих провінціях, пропорційно до числа населення в кожній з них і дана тільки як одна третина коштів даних проектів, других дві третини кош-

Ганна Черінь

Жовті квіти

Л. З. Д.

Починає сад сивіти,
В листі — жовта сивина.
Розквітають жовті квіти,
Повні меду і вина.

Не дивуюсь, не питаю,
Тільки де вже не піду,
Жовті квіти скрізь стрічаю —
І в житті, як і в саду.

Скрипки плач... Осінні теми,
Ніжні спогади на дні...
Тихо жовті хризантеми
На пелюстках лічать дні.

День погожий, жовте свято,
Гостра свіжість вечорів...
Попереду небагато
Золотих лишилось днів —

І тому спішу любити
Неба синю каламуть
Й жовті квіти, наші квіти,
Що останніми цвітуть.

Мріють жовтні хризантеми,
З ними, друже, я і ти...
Полюбилися на те ми,
Щоб до снігу доцвісти.

тів платить провінція.

Передбачені проєкти є напр. такі: будова бібліотечних будинків, музеїв, ґалерій мистецтва, парків і інше.

Крім згаданої установи, є ще друга, так звана **Canadian Centenary Council.** Ця установа постала завдяки ініціятиві визначних особистостей, організацій, комерційних спілок і корпорацій, що є зацікавлені Ювілеєм Канади і хочуть внести свій вклад у святкування незалежно від урядових чинників. Отже **Canadian Centenary Council** є установою чисто громадського характеру. Вона фінансована жертвами осіб, організацій і спілок, які створили її, як також членськими вкладками. Ця Рада побудована на базі членства і річна вкладка виносить 10 долярів. Досьогодні Рада начислює приблизно 500 членів. Канцелярія Ради знаходиться в Оттаві. Очолює її науковий діяч — бувший президент університету Брітійської Колумбії др. Норман А. М. Мекензі, а екзекутивним директором є Норберт Префонтейн. До дирекції входять визначні громадяни Канади, що заступають там різні сектори нашого життя.

Завданням Ради є поширити розуміння важливости Ювілею Канади серед якнайбільшого числа населення в усіх його верствах, заохотити його належно відзначити ці роковини тривалими і живими пам'ятками та координувати дії в цьому напрямі, щоб оминути дуплікації дій. Напр. різні бизнесові спілки, чи організації схочуть видвигнути і фінансувати деякі проєкти. Свій проєкт вони зголошують до Ради і тоді вже даний проєкт є зареєстрований. Рада буде отже щось в роді „Клірінґ Гавз".

Щоб виконати своє завдання, Рада час від часу скликає свого рода з'їзди, або наради (Симпозіюм) в різних частинах. Вже відбулось два таких з'їзди — один весною в Торонто ц. р. і другий при кінці м. жовтня у Вінніпезі. В таких з'їздах беруть участь члени Ради і запрошені гості. Останній Симпозіюм проходив під гаслом „Awareness of Canada" (Обізнаність з Канадою). Симпозіюм це форум, що уможливлює обміну думок на різні справи, що торкаються сучасних недоліків і потреб нашого життя в Канаді та шукає шляхів їх розв'язки. Очевидно, що все робиться під знаком надходячого Ювілею Канади.

Згадаю тут кілька тем, які були на програмі й над якими дискутували на Симпозіюм у Вінніпезі:

Зв'язки. Під цим гаслом було взято під увагу всі джерела інформації, які маємо в Канаді — пресу, радіо, телевізію. Ходить про те, щоб всі зв'язкові чинники ближче співпрацювали одні з одними, інформували одні одних про всесторонне життя у всіх його аспектах, щоб одна провінція, чи одна частина Канади знала, що робиться в другій. Крім того було взято під увагу потребу поінформованости між поодинокими етнічними групами, які живуть і діють в Канаді, як канадійці, але мають свої специфічно, культурно духові зацікавлення, включно з своєю пресою.

Дальше, була порушена справа **подорожування й обмін.** Стверджено, що канадійці на загал дуже мало знають про свою власну країну. Треба більше подорожувати від одної частини до другої й тим самим пізнавати Канаду. Для цього треба заохочувати переважно молодь, щоб доповнити цю недостачу, треба не тільки індивідуальних зусиль, але зорганізованих. Школи з одної частини Канади, могли б обмінюватися студентами з іншої. Подорожування треба уважати не як непотрібний коштовний люксус, але як важливий чинник в освіті людини.

Справа **культури й мистецтва** була широко дискутована. Ознайомлення канадійців і туристів з історичними місцями Канади через висвітлення історії шляхом фільмових лент.

В дискусіях у великій більшості переважала думка проти ставлення пам'ятників у формі статуй з каменя чи бронзи.

**
*

Приходимо до питання нашої участи, як українців у відзначенні цього сторіччя. Канада є нашою країною, яку наші предки, або й ми самі добровільно обрали. Тут ми запустили вже наші коріння, тут виростають наші діти і все що звязане з життям цієї країни, звязане також з нами; все що є гарне і добре в ній, є нашими здобутками і втіхою, а всі її недостачі є також і нашою проблемою та журою. З таким розумінням ми разом з іншими співгорожанами йдемо назустріч Сторіччю Канади, ми будемо як рівні з рівними брати участь в різних проєктах загального канадійського характеру.

Однак перед нами знаходиться ще одна сторінка: Так як і інші горожани цієї країни, ми маємо свободу розвиватися в духовім аспекті: маємо свої власні організації, інституції, церкви, продовжуємо традиції нашого народу, плекаємо його культурні ціннощі, мову, літературу, образотворче мистецтво, музику. Тому ми, як одна з етнічних груп внесла в цю країну і свій специфічний духовий вклад. Про цей культур-

Тоня Горохович

Батьки і їх роля у вихованні

ДОРОГІ ЧИТАЧКИ-МАТЕРІ!

Добро народу зховане в душі його членів. Зберегти це добро, розвинути і передати майбутнім поколінням — це святий обов'язок батьків, матерів передусім. Такими думками закінчили ми наші розмови про виховання на останньому З'їзді СУ у Вінніпезі.

Як це роббити, щоб все, що найкращого виплекали українські покоління продовж віків, не пропало у чужому морі, а навпаки, щоб послужило духовому ростові і моральному здоров'ю і для нас самих і нашій молоді, обговорюватимем у наших дальших гутірках.

ний дорібок, чи вклад найкраще знаємо ми самі, або принаймі повинні знати. І з нагоди Сторіччя Канади ми повинні зробити певні підсумки.

Як жіноча організація — Союз Українок Канади, ми повинні мати свій плян, незалежно від того, що плянує СУС чи КУК. Моя скромна думка є та, що ми, з нагоди Сторіччя Канади повинні опрацювати біографії наших визначних людей, що тут жили, творили і внесли певний вклад, не тільки в розбудову українського життя, але тим самим збагатили Канаду. Тепер саме час, щоб ми серіозно взялися до цієї роботи. Опрацювавши біографії наших видатних людей, ми не тільки познайомимо наших співгорожан неукраїнців з життям і діяльністю, але познайомимо наших власних дітей, які так мало, або й зовсім не знають про тих, які поклали основи під культурне життя, яким ми сьогодні гордимось. Ми мали в минулому і маємо сьогодні людей, що своїм ідеалізмом, широкоглядністю і працьовитістю, повинні бути не тільки гордістю нас, як українців, але й цілої Канади.

Союз Українок Канади має вже вироблену традицію, що коли постановить щось виконати, буде прямувати до завершення не спиняючись. Моя думка й бажання є ті, щоб Союз Українок Канади взяв цю справу під увагу і уплянував можливість її зреалізування. Виконавши постановлене, ми разом з іншими горожанами Канади зможемо стрічати Сторіччя Канади з певним вдоволенням, що й ми, як організація приложили своїх рук, висвітлючи постаті людей, що положили певні заслуги для розвитку Канади, ґрунтом для яких була багата українська культура та українські організації.

Ольга Войценко

Справа виховання дуже складна. Кожна із згаданих у моїй доповіді на З'їзді проблем, вимагає докладного обговорення, виміни й усгіднення думок. Щоб знайти якнайкращі засоби впливу на молодь, треба щирої охоти і любови до справи. Я свідома, що нічого нового, ані особливо атракційного не зможу подавати вам, бо виховання старе як світ- Завданням моїм буде порушувати живі актуальні справи у зв'язку із нашими сучасними обставинами і потребами і відповідно їх насвітлювати. Але для успіху треба живого відзиву серед членства СУ. у формі запитів, звітів щодо виховання у ваших домах і відділах, до редакції журналу. Пишіть! Реаґуйте на те,, що буде дискусійне! Тим доказуватимете, що СУ — це жива, чуйна на національні потреби організація.

Із щирою радістю прийняла я запрошення Проводу СУ стати співробітницею „Променя". Це почесний обов'язок. Хотілося б, щоб між нами витворився обмін думок, виплекалися близькі, сердечні взаємини і довір'я. Бо ж тільки за таких умов, слова сприймаються не як легка полова але повне зерно, що дає урожай.

**
*

Про батьків і їх ролю у вихованні тепер у нас багато пишеться і говориться. Батьки мають вплив на виховання своїх дітей і як безпосередні виховники, що кермують цілим виховним процесом в родинах, і як громадяни, що організують і проводять громадськими виховними установами й організаціями. Співдія виховних заходів дому з усіми суспільними чинниками конечна, якщо поважно трактуємо ми справу молоді. Наші діти зростають не тільки в домашньому середовищі. Вплив поза домашнім середовищем настільки сильний, що часто йому годі опертись навіть найбільше дбайливим батькам. Щоб протидіяти цим впливам, треба не тільки великої духової сили батьків, їх всестороннього обізнання із виховними теоріями і практикою, але цілої системи збірних зусиль громади.

Назагал українські батьки, вірні багатовіковим українським традиціям у відношенні до дітей, йдуть слідами наших володарів, що були виховниками не тільки для своїх дітей, але й для цілого народу („Поучення" Володимира Мономаха), зберігаючи навіть у політиці виховні засади. Але занадто складні обставини сучас-

ного нашого життя виховання настільки ускладнили, що треба глибокого знання і багато любови до справи, віри в успіх, щоб не піддаватись зневірі. Саме про віру, про сильні переконання в можливість зберегти молоде покоління для України доводиться часто дискутувати. Загал наших батьків щодо цієї віри можна поділити на три групи:

1) таких, що зв'язані з українством тільки слабим сентиментом, який зникає під впливом найменшого подуву;

2) таких, що беруть участь у громадському житті, що носять у своїх серцях український патріотизм, але які не уважають потрібним плекати його у своїх дітей;

в) справжніх патріотів, які самі вірять у можливості збереження своїх дітей при українстві, але й вірою впливають на середовище.

Очевидно, що перші дві групи батьків мають малі шанси на те, аби їх діти не засимілювалися. Бо всяка ідея, щоб стала рушійною силою, мусить мати своїх визнавців. „Найбільшим духовим скарбом людства є віра, візія здійснення ідеї" — говорить проф. Вайтгед. „Моральне виховання — каже він — неможливе без цієї віри-візії". Це вона давала силу творцям великих народніх рухів здійснювати свої цілі. Віра в успіх є необхідною не тільки в моральнім вихованні, але й взагалі при здобуванні будьякої цілі. Тому таким важливим у вихованні є, щоб провідники молоді були запалені ідеєю, вірили в неї і з завзяттям змагались за її здійснення. Завданням виховників в першу чергу вказувати молоді візію великого, високі ідеї. У нас ідея велика, благородна — помогти народові позбутись неволі. Тому найсуттєвіші наші виховні досягнення не тільки в тому, щоб виховати сам характер, але щоб молодь наша вміла правильно ставити порядок вартостей. Часто говориться, що моральні занепади спричинюються слабістю характеру. Але, мабуть, частіше вони є вислідом браку знання про те, що є добром. Батьки наші, уявляючи добро своїх дітей в майбутньому, часто не розуміють в чому воно заключається. Приготовляючи майбутнє своїх дітей, вони повинні б правильно розуміти, на яких основах будується щастя людини. Ото ж першою передумовою до щасливого життя дитини — це її духовий зв'язок з батьками. Духовий зв'язок дітей з батьками — це передумова для вироблення у них бажаного національного світогляду і доброго характеру, це можливість збереження їх при українстві, а з тим запорука для втримання тяглости поколінь.

У нашому столітті велика прірва поміж поколінням батьків і дітей. І мабуть тому так багато є тепер нещасливих, звихнених молодих людей. В наших домах найважливішими цілями стає часто здобування матеріяльних достатків, комфорт, люксус, прийняття, дарунки. Ми забуваємо часто, що найцінніше, що повинні ми здобувати — це отой духовий зв'язок з дітьми. А здобувати його будемо тоді, коли в сім'ї пануватиме любов, добро, коли плекатиметься культура, зберігатимуться релігійні засади, національні традиції, коли батьки знаходитимуть досить часу на розмови з дітьми про справи їхнього духа, а не тільки буденних потреб. Відчуження дітей від батьків приносить їм багато шкоди, а батькам і народові можливість втрати молодих сил.

Страх батьків про втрату дітей не є маловажною справою не тільки з погляду на егоїстичні потреби їх — мати на старість де „голову прихилити", але й з огляду на потреби самих дітей. Виховування дітей — це природня, Богом дана людям потреба. Турбуючись дітьми, жертвуючи собою для щастя дітей, батьки повинні мати в нагороду найблагороднішу сатисфакцію свого життя — дати народові позитивних творчих переємників національних ідеалів. Діти — це їхня найвеличніша творчість, їх видима безсмертність, а може й гордість народу. За всі зусилля у вихованні дітей, батьки природньо хочуть мати щось і для себе. Не йдеться тут про вдячність за те, що дали дітям життя, але про розважне, сердечне і добровільне акцептування батьківських ідеалів і світосприймання. Батьки хочуть того, аби замагання за здійснення їхніх ідеалів продовжували й діти. Це благородне бажання. Воно має на увазі загальне добро: дитини, батьків і народу. Воно веде до гармонійного співжиття і духової єдности батьків і дітей з народом, а все це в сумі забезпечує добре щасливе життя.

На мою думку найсуттєвіший і найбільший обов'язок батьків — це знайти всесторонній контакт із дітьми, оце почуття безпеки, дитячої приналежности до батьків, що його ніхто крім рідних батьків не може дати дитині. Як можна його здобувати? — спробую поділитися думками у черговій гутірці. Добро українських батьків, страх перед відчуженням дітей і віра в можливість осягнення цілей були основними думками цієї гутірки. Чи зуміла я відчути Ваші турботи і бажання, Дорогі Читачки-Матері? Хотілося б знати!..

Др. Наталія Пазуняк

Ідея і діяльність СФУЖО

Після другої світової війни, коли сотні тисяч українців опинились поза межами батьківщини, українське жіноцтво, що йому в різних історичних обставинах доводилось стояти на чатах загроженого буття нації, тепер зайняло становище гідне українки. Провідні одиниці жіночого руху з Европи й Америки поставили жіноцтво на велику пробу: охопити український організований рух різних країн сіттю зв'язку. Цей задум здійснено в лист. 1948 р. коли на терені Союзу Українок Америки у Филаделфії створено на першому Світовому Конгресі Українського Жіноцтва Світову Федерацію Українських Жіночих Організацій. Очолила її піонерка жіночого руху бл. п. Олена Кисілевська, а діючою містоголовою стала п. Олена Лотоцька, голова Союзу Українок Америки. Членами основниками СФУЖО були: Союз Українок Америки, Союз Українок Канади, Організація Українок Канади, Обґєднання Українських Жінок Німеччини, Союз Українок Аргентини. Впродовж наступних десяти літ приступили до федерації давні і новостворені організації: Український Золотий Хрест (1950), Союз Українок Австралії (1950), Об'єднання Українських Жінок Венезуелі (1950), Ліґа Українських Католицьких Жінок Канади (1952), Союз Українок Франції (1952), Жіноча Секція при Хліборобсько Освітньому Союзі в Бразилії (1953), Об'єднання Жінок Ліґи Визволення України Канади (1959) і Український Жіночий Союз в Австрії (1959). Так, що на час II-го Світового Конґресу українського жіноцтва в червні 1959 р. Федерація нараховувала 14 складових організацій. з приблизно 15 тисячами членства.

Ідейним завданням СФУЖО було запевнити українському жіночому рухові духовий розвиток жінки, виробляючи в рямцях жіночої організації тип жінки-громадянки.

Передумовою до реалізації цих завдань, в обличчі поневолення всієї української території російським окупантом, було об'єднання всіх творчих сил українок на чужині. Всупереч розбиттю українського життя на еміграції жіноцтво зуміло станути понад усі перепони регіональні, віровизнаневі, політично-партійні і об'єднатися біля одного свойого центру. Уже в перших роках своєї діяльности СФУЖО репрезентувала наше жіноцтво перед українським суспільством, а на міжнародньому терені перед чужим жіноцтвом.

Організаційно Управа СФУЖО повела свою працю через поодинокі Референтури, яких завданням було давати стимули та ініціятиву до загальних акцій, нових починів у жіночих організаціях та об'єднувати на базі співпраці різні організовані жіночі чинники в різних країнах. Тому головна увага була звернена на контакт зі складовими організаціями-членами. Після початкових труднощів цей контакт був нав'язаний, організації зачали ставитися з довір'ям до своєї світової централі, звертатися зі своїми труднощами й осягами, відгукуватися на звернення, співпрацювати й піддержувати СФУЖО організаційно й фінансово. Такий стан речей уможливив Управі СФУЖО ІДЕЙНИЙ ПРОВІД і ЦІЛЕСПРЯМУВАНІСТЬ ДІЇ. Це й є наш найбільший моральний і організаційний капітал, який слід у 15-тиліття СФУЖО підкреслити.

Згадаємо з черги про окремі ділянки праці в Референтурах.

Виховна референтура звернула увагу на національне виховання дітвори. Постійно виготовляється доповіді й поради для виховних референток різних країн, інструкції для виховних акцій та імпрез. При допомозі трьох Виховних Комісій у ЗДА, Канаді та Австралії започатковано й розроблено ділянку виховних семінарів для матерей, які відбуваються постійно в різних містах ЗДА і Канади й дають матерям фахові вказівки до розв'язання виховних труднощів. Виховна Комісія Австралії опрацювала плян праці світличок для дошкілля і підготовила, за співучастю педагогів ЗДА, матеріяли для світличок та видала їх спільно з Су-Америки. Світлички діють у ЗДА і Канаді та допомагають молодим матерям прищепити дитині певні моральні й національні засади та ввести українську мову в зайняття дитини. В Канаді, крім того, ведеться виховна порадня в пресі і видано збірничок гутірок з матір'ю.

Завдання підносити інтелектуальний рівень жінки, задовільнити її духові потреби взяла на себе **культурно-освітня референтка,** що здійснює це за допомогою праці Комісії в ЗДА; ініціятива святочних річниць, виготовлення матеріялів для них було першим завданням. Після відмічення трагічної смерти „500 жінок в Кінгірі", запроваджено рік-річну імпрезу Свято Жінки-Героїні з різнородною тематикою. Крім того, Референтка дбає про матеріяли з нагоди річниць визначних письменниць, діячок і учених, (У. Кравченко, О. Басараб, Л. Яновської, М. Підгірянки, О. Кобилянської, Л. Українки, О. Теліги, М. Загірної-Грінченко, Конст. Малицької та ін.) Для заснування книгозбірень творів

письменниць та збагачення місцевих бібліотек українськими книжками створено Гуртки Книголюбів по більших осередках ЗДА і Канади, що повязує читачок з літературним процесом. Створено **Секцію Журналісток,** яка охоплює коло 30 осіб з різних країн світу. **Пресова Референтура** дбає головно про Вісті СФУЖО в журналі „Наше Життя" і „Жіночий Світ" та інформує загальну пресу про визначніші події на терені Федерації. Тепер відкривається нова її ділянка, бюлетень СФУЖО, що нею є випуск циклостил. квартальника п. н. „Українка в Світі". Для інформації чужинного жіноцтва видається англомовні Вісті СФУЖО, які появляються двічі на рік від 1963 р. Від цього ж року маємо теж представницю СФУЖО в Ред. Колегії міжнарод. журналу М.М.М. у Парижі.

У видавничій ділянці видано коротку історію українського жіночого руху пера Ірини Павликовської — „На громадський шлях", що охоплює ціле його 70-ліття. З нагоди 2 Світового Жіночого Конґресу появилася конґресова книжка „Українка у вільному світі", що дала перегляд осягів СФУЖО та всіх складових організацій. Тепер іде старання видати готову вже до друку книжку про К. Малицьку та підготовляється матеріяли для видання книжки в англійській мові про Україну з рамени фонду К. Ґардецької.

Комітет Літературної Нагороди, уфундований в 1959 р. Марусею Бек, провів уже 4 Конкурси: на коротке оповідання чи новелю, на оповідання для молоді, на репортаж чи опис подорожі та спогади чи біографічний нарис.

Референтура Народнього Мистецтва разом із Комісією Н. М., що має свій осідок у Саскатуні в Канаді дбає про те, щоб надати належний стиль обрядовим виявам та поширити знання про українську культуру в щоденному житті, в театральних чи імпрезових виступах. Для того плянує й переводить Сесії присвячені поодиноким галузям, дає інструкції, збирає музейні матеріяли, підготовляє бібліоґрафію народнього мистецтва.

Референтура Суспільної Опіки запроваджує в українську харитативну працю нові модерні методи, а саме: використання існуючих в даній країні відповідних установ для допомоги нашій спільноті, стисла співпраця і порозуміння з діючими українськими допомоговими установами, організування порадень і жіночої служби практичної допомоги та пресових інформацій у тій ділянці. Акція Суспільної Опіки СФУЖО є найживіша в Канаді і частинно в ЗДА, а через семінарі та обіжники поширюється на інші країни, реформуючи їх підхід до допомогової справи.

Економічна Референтура поглиблює зацікавлення жіноцтва справою раціонального плянування в економіці родинного життя.

Референтура зв'язків представляє важливий **зовнішний відтинок** діяльности СФУЖО. Починаючи від 1950 р., СФУЖО бере участь у міжнародніх жіночих з'їздах і конґресах таких організацій як М.М.М. (Міжнародній Союз Матерей), де є членом від 1950 р., Між. Жін. Союзу, де має статус заприязненої організації від 1955 р. та Між. Жін. Ради, де цей же статус здобула в 1963 р. Цього року оформлюється теж членство СФУЖО в Міжнарод. Секторі Ґенеральної Федерації Жінок. На міжнародніх зустрічах Федерація завжди слідкує за діловим ходом нарад і видвигненних проблем і згідно з тим уже подавала свої фахово опрацьовані матеріяли, що служили, або для насвітлення дійсного стану українського жіноцтва в Україні, або виявляли осяги праці на еміґрації.

Фінансова референтура від початків до тепер піклується матеріяльно-фінансовою базою СФУЖО при допомозі і співдії Фінанс. Комісії, що віддано працює для справ Федерації в Торонті (Канада). Її заходами заведено членство Прихильниць СФУЖО, які дають Світовій Централі свою піддержку. Велику матеріяльну допомогу дав для Федерації, особливо в її початках, Союз Українок Америки, де й досі в його домі знаходиться канцелярія СФУЖО.

Прграмова референтура дбає про те, щоб СФУЖО видвигало у своїй праці найбільш актуальні для загально-національної й державної української справи моменти і проблеми. На конференції СФУЖО в Торонті в 1962 р. заплянновано Колегію Лекторів, що в фаховий спосіб інформують довколишнє не-українське суспільство про різні проблеми української культури в етапі вростання спільноти в життя країн поселення. Головним нашим завданням є зберегти свій національний елемент та подбати, щоб наша молодь входила в чуже суспільство як повновартісний носій рідної культури і водночас як творчий рівновартний чинник у країні свого поселення.

На кожній Управі СФУЖО спочиває відповідальність за долю та ідейне обличчя Світової Федерації. Для того, щоб керувати українським міжнароднім жіночим рухом, Централа мусіла бути на ідейній висоті, життєздатна в дії та вміло координувати різнородні течії, які вливали-

Др. Володимир Безушко

Леся Українка і Ольга Кобилянська

Обидві визначні письменниці

Обидві письменниці могли бути окрасою кожної літератури, в якій вони непоявилися б. Котрій з них віддати вищість важко сказати, тому що Кобилянська майже сама здобула освіту у важких обставинах, а в Лесі Українки оточення завсіди було високоякісне і мала вона високих дорадників близько себе, або легко могла з ними порозуміватися. Вихована в німецькій культурі Кобилянська мусіла ще звести боротьбу, щоб оволодіти українською мовою. В українській мові Кобилянська дійшла до власного стилю.

Літературні осяги Кобилянської знайшли визнання у такого визначного знавця української мови і літератури, що ним був проф. Степан Смаль-Стоцький, який в 30-х роках допровадив до надання її (і рівночасно Богданові Лепкому) почесного докторату Українським Вільним Університетом. Отже зовнішній вид визнання в цьому випадку був навіть вищий ніж у Лесі Українки. Але це справи не рішає, тому що Леся Українка вже тоді не жила.

Кобилянська ближче до життя

Ми зробимо тут інше завваження: Кобилянська була ближче життю ніж Леся Українка. Леся Українка як хора людина (туберкульоза кости) була змушена жити життям самітної людини, більш в світі ідей ніж реальних обставин. Кобилянська також провадила самітне життя, ще й неодружена і в бідних обставинах. Але світ духа, світ літератури уможливлював їй мати почуття царівни, коли цього було потрібно. Життя заставило її вести боротьбу за власне існування. Вона також попровадила боротьбу за краще існування жінки. Розкошувалася вона лісами, горами, полями і дала їх пам'ятні описи. Ще цікавилася музикою. Складники боротьби були більш потрібні в житті Кобилянської ніж Лесі Українки. Загартована замолоду вона дожила до 79-го року життя.

Найбільш пам'ятні постаті Лесі Українки були жіночі, а не мужеські, що назвемо такі її постатті як Тірца („На Руїнах"), Кассандра, „Касандра", Бояриня („Бояриня"), Мавка („Лісова Пісня"), Долорес, Анна („Камінний Господар"). Мабуть, Кобилянська вміла містити свою душу в мужеські постатті легше ніж Леся Українка.

Прикмети пророчиці у Лесі Українки

Але при всьому тому треба відзначити, що Леся Українка мала прикмети пророчиці, що мало місце у Шевченка і Франка і які то прикмети мають правдиві поети. Вона такими творами як „Лісова Пісня" і „Камінний Господар" належить до світової літератури.

Леся Українка про „Царівну" і „Землю"

Сама Леся Українка (в есею „Українські письменники на Буковині", що найперше появився російською мовою 1899 р. а відтак в укр. перекладі в „Буковині" (ставила „Царівну" Кобилянської вище від подібних творів німкені Райтер (З доброї родини") і італійки Неери („Тереса"). „Царівну назвала Леся Українка „великим психологічним романом", „одним із знаменитих романів".

В листі, писаному в Сан Ремо, 12. III. 1903

ся до СФУЖО з членством українські жіночі організації різних країн.

Треба сказати, що й перша й наступна Управа СФУЖО, яку очолює п. Олена Залізняк, стояли на висоті цих трудних завдань. Найкраще ілюструють це провідне становище СФУЖО почини й кличі, що виходять із Централі й перехоплюються складовими організаціями. Пригадати б клич фонду „Мати й дитина", що здійснився у формі переселення вдів із дітьми (перевів Союз Українок Америки), відзначення 70-ліття українського жіночого руху у 1954 р. (перевели всі складові організації), поклін жертвам Кінгіру у 1956 р. і встановлення щорічного Свята Жінки-Героїні (прийняли всі складові організації), створення фонду П'ятсот у 1957 р. для жертв большевицького режиму (із пожертв складових організацій у ЗДА й Канаді, започаткування Виховних Семінарів у 1961 р. і вишколу працівниць сусп. опіки в 1962 р. (перевели складові організації ЗДА й Канади).

2-гий Світовий Конґрес Українського Жіноцтва, який дав суму осягів СФУЖО в різних ділянках її діяльности, був водночас маніфестацією організованої єдности українського жіноцтва в світі, покажчиком його духової сили та доказом його кровної й духової сполуки з жіноцтвом України.

Бюлетин „Українка в Світі".

Леся Українка писала Кобилянській, що „Зем лю" варт і німецькій публиці показати", це значить перекласти на німецьку мову.

Леся Українка гостювала в Кобилянської на Буковині і приймала її в себе дома як дорогу гостю — на Україні. Обидві письменниці переписувалися аж до смерти (1913) Лесі Українки.

Кобилянська про „Камінного Господаря" і відповідь Лесі Українки

В листі з 3 мая 1913 р., писаному з-над Мармурового моря Лесею Українкою довідуємося, що Кобилянська жалкувала, що „Камінний Господар" закороткий. На те Леся Українка відповіла, що „Камінний Господар" був вдвоє довший і що вона його скоротила, бажаючи „сконцентрувати стиль, зробити (твір) лаконічним" і „уняти сюжет в короткі енергійні риси, дати йому щось „камінного".

З огляду на різність інтерпретації „Камінного Господаря" варт пригадати при цій нагоді слова Лесі Українки, писані А. Кримському 24. V. 1912 „ідея її (драми „Камінний Господар" — В.Б.) — перемога камінного, консервативного принципу, втіленого в Командорі над роздвоєною душею гордої егоїстичної донни Анни, а через неї над Дон Жуаном **„лицарем волі"** (підкреслення наше — В.Б.). Розуміння традиції у авторки вказує на її глибоке розуміння цієї справи.

Завважити треба, що порівняння донни Анни з Леди Макбет київським критиком Є. Ненадкевичем (у Збірн. виданні творів Л. У.) не вповні відповідне. Маємо дві Леди Макбет — жорстоку і покутуючу, що покінчила самовбивством. Цього не можна сказати про донну Анну, яку смерть постигла як суспільна кара. Поза тим есей Ненадкевича високовартісний.

Порівняння навіть в рідній літературі не завжди придатні. А що сказати про порівняння з письменниками чужих літератур, чужих середовищ. Та ми таки зробимо спробу.

Леся Українка і Берет Бравнінґ

В англійській літературі письменницею, що хворувала ціле життя була Берет Бравнінґ (1805—1861). Вона відома в англійській літературі як авторка „Португальських Сонетів", деяких поем і лірики, в якій проявила глибоку любов свого мужа, славного поета Роберта Бравнінґа. Бравнінґ, дочка імперіяльної англійської нації висловлювала почування і думки власні і її родинного життя. Леся Українка, де б вона не була, завсіди пам'ятала про поневолену Україну. Та все таки вона найглибше висловила свої любовні почування Мавкою в „Лісовій Пісні", Долорес в „Камінному Господареві" і Боярінею в „Боярині". Так спільна хвороба і тема любови об'єднала тут обидві письменниці. Мусимо зазначити, що Леся Українка більша письменниця від Берет Бравнінґ.

О. Кобилянська і Джейн Остен

Між світовими повістями часто згадують повісті Джейни Остен (1775-1817) „Сенс і почування" і „Гордість і упередження", які авторка написала ще до свого 22-го року життя. Вона дочка пастора, неодружена писала твори на теми домашнього життя і також жаліла, що через брак гроша не могла зажити кращим життям. Кобилянська також дивилася за кращим життям між людьми, а в більшості бачила жорстокості. Обидві письменниці мали добрий психологічний підхід в розумінні своїх персонажів. Обидві відзначилися ніжністю і тому їм було тяжче жити ніж іншим. Обидві письменниці вели боротьбу за гідність людини.

Варт спопуляризувати письменниці в чужих мовах

„Лісову Пісню" Лесі Українки влучно переклав Др. П. Персивал Канди, на що ми звернули увагу в 50-х роках в англ. додатку „Свободи". Немає ще охочого перекласти „Камінного Господаря", хоч сама авторка писала про нього як про „першу справжню, (власну) драму".

Варт би перекласти принайменше менші речі О. Кобилянської, як „Битва", „Мелянхолійний валець" і ще дещо, щоб підкреслити, що ми в неї мали справді небуденну письменницю.

ДО СЕКРЕТАРОК ВІДДІЛІВ СОЮЗУ:

Як бачите, в цім числі ми почали вже містити звіти річної діяльности відділів. Просимо не зволікати, а надсилати прямо до редакції. Опісля наспіне багато звітів нараз і тоді є певні труднощі.

Хочемо звернути увагу, що при списі вибраного, чи поновленого заряду, після вичислення головного заряду подавати тільки головні референтки комітетів, а не всіх, що входять в комітети: Напр. референтка господарства (значить господиня) таксамо з комітетом сестриць, репрезентаційною освітною та всіх інших комітетів, що вибрані на зборах, подавати лише одну головну референтку. Коли подаєте імена заряду, просимо завжди подавати повне перше імя та виразно писати прізвище. — **Редакція**

Дмитро Міщенко

СІВЕРЯНИ

РОМАН

(Продовження)

— А тепер до діла! — велить Доброгост. — Жонам і дітям — у ліс, мужам — до наковалень.

— А як же я? — злякано озвалася Милана, пробившись на той час поміж мужами наперед.

Старійшина Доброгост невдоволено зсунув брови. Младан спостеріг те невдоволення і поспішив пояснити.

— Милана хоче йти зі мною, батьку.

— З тобою? — здивувався старійшина. — А то ж чому?

— Ми бралися навік, довіку й будемо разом.

Доброгост не знав якийсь час, що сказати на те.

— Ти так волієш, Милано? — запитав притишеним і через те прихильним голосом.

— Так волію, батьку. Боги звели нас на життя, разом і мусимо його боронити. За язвленими ходитиму, коли ласка.

Старійшина задумався.

— Ну що ж, — сказав по довгій тиші. — Нехай і так. Сподіваюсь, ти не одна там будеш.

XXVIII

Бути грому великому...

Князь не чекав нападу хозарів з боку Десни: Чернігів захищати тут круті береги, укріплені, до того ж, високим і неприступним валом. Однак поява асійців у лівобережних лісах та ще й на підступах до Чернігова примушувала задуматись. Невже Кирій мислить напасти саме звідси, з Десни? Адже простіше було б переплисти річку вище по течії, вийти на битий Залозний шлях, а ним — на переправу через Стрижень. Ні берег, ні річка не є там такою переповненою, як тут, на Десні. Та й брами поруч. Із переправи на Стрижні і зручно, і легко підійти до Полуночної брами в стінах окольного града. А Кирій минає її чомусь. Кирій щось інше намислив.

„Хитра твар, — думає князь. — Знає, що я чекатиму на нього саме там, біля переправи через Стрижень, і затіває щось несподіване, підступно-хитре".

Не розгадавши замислів Кирія, Чорний розпорядився посилити охорону коло всіх брам, по всьому заборолу. Воїв у Чернігові було більше, ніж передбачалося. Не тільки учасники віча залишились по сей бік стін, під захист воїв і острога збіглися до Чернірова всі поселяни з довколишніх весей, забравши з собою коней, корів і навіть збіжжя. І це трохи заспокоїло Чорного. Як-не-як, захищатися є кому. А стіни в Чернігові міцні, особливо в дитинця.

Та спокій виявився не зовсім певним. Уже під вечір спала князеві на думку догадка, що хозари хочуть скористатися темрявою і рушити на Чернігів саме у тому місці, де їх найменше чекають: через Десну, на Наддеснянську браму. Тепер зрозумілим було й те, чому асійці тирлуються неподалік від переправи через Десну, чому вони за весь день не дали про себе знати. Темряви чекають. Зненацька хочуть вдарити на твердиню чернігівського острога — дитинець. Так, так, Кирій не воліє зустрічатися з численною раттю сіверян — ополченням. Йому потрібна Чорна, він мислить вихопити її несподівано, підступним нападом на терем, де мешкає княжна.

Спершу Чорний хотів виселити дочку з дитинця в окольний град, до когось із знайомих мужів, а потім роздумав і, навпаки відкликав з окольного града майже всю дружину, лишивши там тільки наглядачів коло брам і веж та численне ополчення з чорним і торговим ладом.

А під ранок, як тільки кривава зоря світ повідала, Кирій і справді напав на Чернігів у тому місці, де його найменше чекали. Комонні полки хозарів переправились через Десну нижче Чернігова — там, де відроги Болдиних гір переходять в заплаву ріки Білоус, і, скориставшись спадом води, вийшли лівим берегом на мощений у болотистих місцях Любецький шлях. Це була вкрай ризикована, майже неможлива і тому ніким, крім Кирія, не передбачена путь. Але вона дозволяла воям кагана безпечно пройти під стіни Чернігова і напасти на сонну сторожу Любецької брами.

Густий і неймовірно високий, прозваний через те Чорним, гай підходив тут до самого острога, кидаючи на нього — особливо на рів і стіни — непроглядні тіні. Користуючись темрявою, спішений загін хозарів наблизився до

виповненого водою рову і, розбившись на дві групи, тихо, не плюснувши навіть, переплив на обривистий протилежний берег. Брама темніла на відстані кількох кроків: в одних ліворуч, в інших праворуч. Та хозари не рушили до неї: попереджені Амбалом та Баглаєм, вони напевне знали, що сторожа — по той бік стіни, що брама заперта на міцні й надійні запори, і розчинити її перед комонниками, перекинути для них міст через рів можна тільки звідти, зсередини. То ж треба було перебратися через стіну і знищити сторожу, найменш численну і найбільш безпечну, як доповіли каганові, сторожу.

Напад продуманий був до дрібниць і мав завершитись, на думку кагана, цілковитим погромом. Але ні каган, ні його холопи в Чернігові не взяли до уваги однієї дрібниці, тієї незначної дрібниці, яка зводить, зусилля цілих армій нанівець. Хапаючись, а може, й пишаючись своїми помислами, вони випустили з виду, що захист окольного града взяло на себе народне ополчення, зокрема чорний люд, який не рахується із ратними законами і здатний на непередбачені, а то й неймовірні вигадки.

І це погубило каганові розрахунки, багатообіцяючі помисли.

По обидва боки стін справді-таки стояла глибока передранкова тиша, панувала відома хозарам слов'янська безпечність. Та варто було асійцям доторкнутися драбинами до заборола, як звідти градом посипалось на них смертоносне каміння. Гуркіт обвалу і крики вражених пробудили тишу, а разом з нею і воїв чернігівської раті — недавніх смердів, бортників, ковалів та кожум'як, що мирно, по-домашньому спочивали на помості, обабіч замкненої на ніч брами. Підвівши голови, вої не розуміли якийсь час, де вони і що діється довкола. Та ось почувся чийсь пересторожливий крик: „Хозари!" — і враз звелась на стінах рать, спалахнули наготовлені заздалегідь смолоскипи, а вниз полетіла така сила каміння, що хозари не витримали, стрімголов кинулись у виповнений водою рів. Навіть пущені з лісу стріли не допомогли асійцям.

Кирій лютував. Періщив нагайкою підлеглих, зарубав зозла терхана, що водив під стіни кращий загін його воїв, але досади, люті своєї погасити не міг. Несподіваність нападу, на яку покладав він стільки надії, заради якої переправлявся в нижній течії Десни, пробирався непрохідним берегом Білоуса, не дала бажаних наслідків, а зусилля загону зведені нінащо.

Чорний над'їхав до Любецької брами значно пізніше, коли над острогом сіріло вже ранкове небо, вляглися спонукаючі на ратні подвиги крики і тільки багатоголосе іржання коней чулося по той бік стін, в глибині Чорного гаю. Воно, здавалось, рухалося, відкочувалось чи то подалі в ліс, чи то праворуч, на широке Ратне поле за полуночними стінами окольного града.

Князь відчув той рух вухом досвідченого воїна і занепокоївся.

— Агей там, на заборолі! — окликнув він воїв, які не звертали чомусь уваги на свого володаря і весело, з цікавістю дивилися на виючу лавину хозарських комонників. — Що сталося? Чому такий галас за стінами?

— Та нічого, княже! — відповіли йому із заборола. — Асійці з гаю виходять.

— З гаю?! А куди?

— На Ратне поле, княже! До Полуночної брами нібито прямують.

Чорний не став більше ані розпитувати, ані висліджувати — пристрожив коня і, розвернувшись, погнав його вузькою вулицею, до найвищої в усім окольнім граді головної вежі.

Хозари хмарою сунули від гаю, немов та повінь, розтікалися по широкому Ратному полю — від стін до самого лісу. А з Любецького шляху сунули на них нові комонники, і не було їм, здавалося, ні кінця ні краю.

„Ой, ні, — думає Чорний, — не браму цілять закрити асійці. Такої сили вистачить і град весь обложити. Певне, не тільки особисту охорону, а й комонників хакан-бега привів із собою каган".

Земля стогне од раті хозарської, стіни тремтять від тупоту незнаного, від крику нечуваного, а з моря хмари пливуть і громом погрожують землі Сіверянській. Бути бурі шаленій, а січі великій, кривавій. Бо Кирій не з жартами прийшов під Чернігів, Кирій серйозно-таки намислив добути собі княжу доньку. Але й він, Чорний, не має наміру поступатися. Та й вої його не з тих, що хилять голови: ліпше впадуть вони на полі ратнім, аніж дадуть в колодку себе забити, ганьбою невільницькою очорнити.

Бути, бути грому великому, а січі невиданій! Не день і не два гримітимуть мечі о шоломи хозарські, тріщатимуть списи, ламаючись о щити червленії сіверянські, стріли дощем летітимуть із граду на поле, із поля — у град, і не знати, чим скінчиться пир сей кривавий, кому з них судилося сватів пригощати, а кому кістьми лягати.

Проте минув день, минула й ніч, а хозари не йшли на Чернігів. Стали табором на полі Ратнім, поодаль від стін і ждуть чогось — чи то полків нових з Ітилю, чи то ласки від княжни.

В дитинці почали вже й диву даватися. Чим пояснити тирлування Кирія? Чого він хоче? Чому мовчить? Чекає, поки сіверяни заспокояться і втратять пильність, чи розгубився, прорахувавшись на несподіваним ударі в спину?

А табір мовчав. Один тільки дим слався по полю та запах підсмаженої конини ласкотав ніздрі воям численної раті — на стінах і поза стінами.

Назрівало щось таємне, а тим уже дивне, страхітливе.

Та ось наступного дня, вранці, відділилися од хозарського табору три комонники і, піднявши над собою знайомий усім племенам стяг, попрямували до Полуночної брами.

Сіверяни загомоніли на стінах, обрадувані, одразу ж переказали про це вниз, а звідти — старійшинам і князю.

Проте зблизька настрій хозарів виявився далеко не мирним.

— Гей, там, за стінами! — крикнули воротарям, ніби й не помічаючи, що з заборол дивляться на них сотні цікавих і сяючих удаллю очей. — Ми — нарочиті мужі великого Ітилю. Славний каган Хозарії, володар двадцяти п'яти племен, велів переказати слузі нашому і князю сіверянському свою останню волю.

— Ну, ну, кажи, — озвався хтось із ратних людей, що сиділи на заборолі.

— Я — чаушіар, — злобно скривився нарочитий муж, поглянувши в той бік, звідки донісся голос, — волію сказати про це князю негайно і особисто.

— А-а, то се ти! — почулося з іншого боку.

— Сват, — з посміхом додав хтось третій. — Ну, то почекаєш. Сватам і законом велено бути терпеливими. Повтори краще казочку про куницю — красную дівицю.

По стінах хвилею пронісся сміх.

— Вимагаю негайно перекинути міст, відчинити браму. Бо потім може бути пізно- — пригрозив чаушіар.

— Ти ба, який швидкий! — почувся чийсь уїдливий голос. — Кажуть же, почекай. Ми ще не відаємо, що князь велить.

Але князь недовго роздумував, пускати чи не пускати нарочитих мужів. Доки чаушіар розмовляв із воями, з дитинця прибув бирич і велів розчинити браму, впустити посланців кагана до окольного града.

— Що втішного привіз сього разу нарочитий муж землі Хозарської? — зустрів його Чорний стриманим, але й недружелюбним тоном.

— Каган велить не проливати крові, — гостро відповів чаушіар. — Сили у сіверян нечисленні, так чи інакше княжна буде поставлена перед ясні очі нашого повелителя. І тоді... тоді гірше буде, княже, і тобі, і доньці твоїй, і всій Сіверянщині.

Чорний спохмурнів, проте дотримав тону.

— Але княжна, як і раніш, не воліє бути каганові жоною.

— Князь, сподіваюсь, пам'ятає, що і він, і донька його — підлеглі Хозарському каганату, — злився вже чаушіар. — А закон Таури дозволяє каганові не питати волі підлеглих. Воля — це сила, а сила на боці кагана.

— Неправда! — підвищив голос і чернігівський князь. — Окрім законів, є ще й звичаї. А звичаї велять питатись все-таки, тим паче у княжни.

— Звичаю дотримано, княже, — не спускав чаушіар єхидно прищулених очей. — Настав час згадати закон, той самий закон, за яким княжна повинна належати каганові, як донька підлеглого князя.

— Ну що ж, — спідлоба глянув на нього Чорний. — Наш закон велить обороняти кревних.

Чаушіар стояв якийсь час як ошелешений і не знав, чим заперечити Чорному.

— То ти супротивишся каганові? — знайшовся він нарешті. — Подумай...

— Я думав, — попередив його князь. — Так і перекажи каганові: або він забуде про мою доньку і мирно піде до Ітилю, або я йому більше не підлеглий. Ні я, ні земля Сіверянська!

Чаушіар зрозумів, що воля князя справді лишається непохитною, і поспішив залишити Чернігів.

А по якімсь ледве чи й відчутнім сіверянами часі хозари заворушилися на Ратнім полі і, вишикувавшись, пішли на приступ.

XXIX

От тобі цілунок той, якого ти бажав!

Головний удар, як і слід було сподіватися, припав на Полуночну браму. Асійці встигли підготувати за цю добу силу-силенну драбин і сунули тепер на Чернігів, наїжачені цілим лісом свіжотесаного дерева. Посередині, якраз супроти брами, несли на плечах товсті дубові коло-

ди, прозвані тут же бивнями. Слідом за колодниками загони мечників, за ними — лучники, які мали прикривати хмарами стріл переправу через рів, взяття високих чернігівських стін, а найбільше — брами.

Спішені й безладні, злякано поспішаючі, хозари нагадували тепер зворохоблених ланей, гнаних якоюсь страшною силою і сліпих у тому страху.

Сіверяни теж метушилися, спішно готувались до бою. Закопчені, як марюки, смоловари роздмухували ледве підтримувані раніш вогнища, лагодилися подати по зову чатуючих на заборолі казанярів гарячу і рідку, мов живиця, смолу. Каменоломи назносили заздалегідь під стіни подробленого каміння, завалили ним поміст і вмощувались тепер на облюбованих місцях, певні, що саме їхня зброя вирішить долю небаченого у сій землі бойовиська.

Та найбільше хвилювалися зараз сіверянські лучники: вони перші мають стати до бою, і коли не спинити, то порідити лави ворогів. Мечі — в останню мить. Мечі — тільки на стінах. А зараз — стріли. Доки хозари не підійдуть до стін. Товстих і високих чернігівських стін, з набитою між двох дубових зрубів землею, з широким помостом і заборолом. В них — перевага сіверянська над асійцями, вони — надія їхня і опора.

Асійці наближалися. Он блиснули криві хозарські шаблі, хитнулись наїжачені лави, і не встигли тявкнути на заборолі перша тятива, як з поля полетіли на сіверян хмари асійських стріл. Галас бойовиська перекинувся в переповнений ратними людьми град, заглушив крики уражених, заклики підбадьорюючих і, злившись воєдино, владно запанував над тісним полем кривавої січі. (Далі буде)

В місяці липні, ц. р., Союз Українок Канади збагатив свою музейну збірку цінним та історичним експонатом, а саме: має тепер стрій Лесі Українки! Заяву, що подаємо нище, найкраще свідчить про автинтичність строю. Знимка взята під час з'їзду у Вінніпегу. Моделює Леся Ісасюк.

ЗАЯВА

Дотично народнього строю Лесі Українки.

Мати моєї покійної дружини Наталії, Емілія Кропильницька, осіла після смерти мужа у Виженці за Вижницею на Буковині над бистрою рікою Черемошем, напроти галицького місточка Кути й вела там пансіонат для літників.

До пансіонату Емілії Кропильницької у Виженці приїжджала, мабуть, за порадою Ольги Кобилянської, яка була посвоячена через зятя Кропильницької, Урицького в Глібоці на Буковині, в сусідстві села Димки. Під час побуту Лесі Українки на Буковині українські жінки в Кутах подарували її народній стрій, тобто, який був тоді в Галичині в „моді", з гуцульською запаскою.

Леся Українка, відїжджаючи з Виженки, подарувала той стрій дочці Емілії Кропильницької, Наталі, моїй тоді майбутній, тепер уже покійній дружині, яку дуже любила. Від хвилини смерти Лесі Українки, моя дружина ніколи не брала того строю на себе — держала його в шафі, як найдорожчу пам'ятку.

Я ж радію невимовно, що той стрій перейшов сьогодні у відповідні руки — Союзу Українок Канади.

Німеччина, в червні 1963 р.

Михайло Ломацький

УСПІХИ НАШОЇ МОЛОДІ – МИРОСЯ і ЄВГЕНІЯ КОСТАШІ

МИРОСЯ

Мирося народилася в Едмонтоні й провела тут все своє життя. Тепер, як 19-тилітня студентка-відмінниця, ходить другий рік на Албертійський університет в „Honours Arts Course", а її вибраними й улюбленими предметами є мови. Від ранніх років вона виявляла себе надзвичайно здібною ученицею-відмінницею у всіх клясах, а в 12-ій осягнула найвищі марки, 94 процент, зі всіх шкіл в Едмонтоні. (Departmental Examinations).

Вона одержала кілька стипендій на університетські студії, а „The Associated Pipilines Scholarship" забезпечує її науку на чотири роки.

Багато здібних студентів змагаються кожно-річно за відому нагороду найкращих успіхів в англійській мові (English) і з приємністю треба відмітити, що Мирося була єдиним вибранцем, з найвищими марками. Вона була одною з найкращих студентів факультету „First Year Arts Faculty" — за що отримала додаткові нагороди й стипендії.

Її бажанням є отримати посаду в Міністерстві Заграничних Справ, або обняти посаду професора на університеті.

ЄВГЕНІЯ

Народилась і зросла в Едмонтоні. Має тепер 17 літ. Як її сестра, так і вона завжди стояла першою в усіх клясах публічної й середньої шкіл. 12-ту клясу закінчила отримавши найвищі марки — 94.5 процент. Заслужила собі на кілька відзначень і стипендій, між іншими „The General Motors Scholarship", що дає її фінансове забезпечення в Албертійському університеті на чотири роки. Учащає тепер на перший рік університету на студії „Honours in Arts" і її вибраними предметами є також мови.

Цікавиться журналістикою і тепер є репортером університетського журналу.

По успішньому закінченні студій, Євгенія задумує працювати в Об'єднаних Націях.

Обі сестри ходили до української і недільної школи при Катедрі Св. Івана, а також провели вакації на оселі „Барвінок". Закінчили курси українських танців і брали участь у різних імпрезах в громаді. Були активними членами молодшого і старшого відділу СУМК, а свого часу Євгенія була вибрана королевою СУМК фестивалю.

Мирося і Євгенія відзначились в науці французької мови до тої міри, що обидві, по черзі, отримали стипендії на шеститижневі курси на Лавал університеті в Квебеку в часі вакацій.

Будучи студенткою 12-ої кляси, Євгенія дістала грошове вивінування-нагороду на двотижновий побут під час сесій Об'єднаних Націй в Нью-Йорку за її постійне й виїмкове зацікавлення працею та впливами цієї установи.

Їх батьки, Василь і Марія Косташ, є учителями. Пан Косташ учить у Вікторія Композит Гай Скул, де навчає українську мову, а пані Косташ бере третій рік університету на учительському факультеті. Обидвоє беруть дуже активну участь у всякій праці нашої громади.

Обом сестрам бажаємо дальших визначних успіхів у науці!

С. Пауш

В канцелярії Союзу — перший ряд зліва направо С. Якимець, Г. Липка, О. Гамара і Л. Хороша; другий ряд: др. Г. Янішевська, Н. Когуська, О. Сушко, Г. Токарик, Ю. Никифорук. Панна С. Олійник виконувала ролю фотографа .

З ПОБУТУ В КАНЦЕЛЯРІЇ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ

Це було в жовтні ц. р., коли я переступила поріг нашої теперішньої центральної управи Союзу Українок, що зараз знаходиться в Гемилтоні. Приїхали ми гуртом з Торонто; там знаходиться частина членок центральної управи; того вечора відбувалось чергове засідання.

Канцелярію щойно кілька місяців тому, як перенесено з Едмонтону до Гемилтону — з далекого Заходу на Схід. Приміщення невеличке, але надзвичайно чепурне, нове уладження. Хоч кожну присутню тут урядницю центральної управи я знаю не від сьогодні, окинувши оком, стає радісніше. Переважають молоді сили, але кожна з них ставиться до свого обовязку з почуттям поваги, кожна свідома того, що на її руках спочиває певний обов'язок, якому вона приготована йти назустріч. Зборами керує голова організації — пані Анна Токарик — пригадалась раптом наша перша зустріч в Саскатуні під час з'їзду 1939 року.

Перебіг був діловий, докінчення деякої праці і підготовка до осінно-зимового сезону.

Опускали ми пізно ввечір будинок в Гемилтоні, що в нім міститься канцелярія централі Союзу Українок Канади. Гемилтон від Торонта відділений на 40 миль.

Винесла я гарні враження з порядку нарад, способу їх ведення та поваги, з якою зустрічають членки свої обов'язки проводу.

Н. Когуська

Зустрічі з Ізидорою Косач-Борисовою

Тепло і щиро вітав український Вінніпеґ пані Ізидору Косач-Борисову, наймолдшу сестру Лесі Українки, що живе тепер в Ню Маркет, Н. Дж. в ЗДА.

Пані Косач-Борисова приїхала на запрошення Комітету Українок Канади, як гість доповідач на академію 50-ліття смерти Лесі Українки, що відбулась у Вінніпеґу в Плейгавз театрі 27-го жовтня 1963 р. мистецькою програмою.

Своєю милою персональністю, спокійним тоном, а зокрема доповіддю-спогадами про поетесу Лесю Українку, як сестру, як людину й як визначну поетку, пані Косач-Борисова здобула симпатію вінніпезьких українців, що в неділю, 27 жовтня заповнили великий театр Плейгавз.

По закінченні академії, заходами Комітету Українок Канади, відділу в Вінніпеґу відбулось в Народнім Домі гостинне прийняття для пані Косач-Борисової, на якім вітали її представники організацій та преси, а зокрема відділ Комітету Українок Канади, де програмою керувала пані Соня Залозецька — освітня референтка КУК.

Майже тиждень гостила пані Косач-Борисова у Вінніпеґу. Вона зложила візити деяким українським установам та редакціям. У вівторок, 29-го жовтня відбулась зустріч членів та прихильників УВАН з гостею, де вона поділилась спогадами з життя і побуту родини Косачів.

В товаристві проф. Яр. Рудницького, президента УВАН, пані Борисова провела кілька годин в бібліотеці Манітобського університету відділу славістики, мала слово до студентів вечірніх курсів українознавства, зложила візиту Колегії Св. Андрея. Тепло і сердечно вітали пані Борисову її земляки-волиняки, згуртовані в Інституті Дослідів Волині, а в передодень виїзду вечером, гурток пань з Союзу Українок вітали гостю в домі панни Теодори Гаврисишин.

Під час візити редакції „Промінь", пані Борисова поділилась певними заходами видання листування Лесі Українки та інших документальних матеріялів, що їх зібрала сестра Оксана Косач-Шимановська, що зараз живе в Празі. Цим виданням зацікавлений УВАН у ЗДА.

PROMIN

Vol. 4. No. 12 ENGLISH SECTION December, 1963

CANADA'S CULTURAL HERITAGE

UKRAINIAN CONTRIBUTION

Editor's note: At the annual meeting of the Manitoba Provincial Council of Women which took place in Winnipeg November 14-15, a symposium on Canada's Cultural Heritage was held. The panelists were Dr. P. T. Thorlakson (Icelandic), Mrs. Joyce R. Penner (Mennonite), Mrs. Ol'ha Woycenko (Ukrainian) and Mrs. D. M. Robertson (United Kingdom), who chaired the symposium. The panelists presented their particular group's contribution to Canada's cultural pattern. We are pleased to present in this issue the paper deliverd by Ol'ha Woycenko. We hope to publish the papers presented by the other panelists in future issues of Promin.

In to-day's discussion on „Canada's Cultural Heritage", I will attempt to present the contribution made by Canadians of Ukrainian descent in developing and enriching Canada's cultural life. The other speakers will present cultural contributions of their own particular group.

Before I begin, however, I would like, without exaggeration, to stress the fact that Canada is a wonderful country to live in, to work in, to develop and expand in, both materially and spiritually. Its potentials are boundless. It could easily be referred to as the biblical land of "milk and honey". Alas! The bountiness of the land and freedom which we enjoy are often taken for granted, at times there seems to be no awareness of this reality, and if we are aware, we are not always appreciative of it.

Canada opened her doors to settlers from different lands of diverse cultural and spiritual backgrounds. She offered freedom to these people, not only in a physical sense, but spiritual as well, and allowed them to preserve and cultivate their own particular heritage; that is, their own language, customs and traditions. By doing so, Canada herself became richer, and that is why Canada to-day is considered unique amongst the countries on the American continent. As a result, we have priceless spiritual treasures within our boundaries. Will we have the wisdom and the foresight not only to preserve what we already have, but to continue to create a conducive atmosphere for further cultivation and growth?

In the past and at times in the present, gloomy and pessimistic voices were heard, rumbling to the effect that once a newcomer chooses Canada for his new and permanent home, all ties with his past should be severed. We would agree with this contention when ones loyalities in a political sense are questioned. Once a newcomer adopts Canada as his new and permanent place of abode and accepts citizenship, his allegiance must be to Canada only. He should be fully aware of his responsibilities and duties as a citizen of Canada, and he should know that politically he could be loyal to this country only, no matter what his ethnic or cultural background may have been before his coming to Canada. However, when it comes to the delicate matter of ones cultural heritage — this is a more complex problem. The problems of assimilation and integration have been looked into, studied and widely discussed by scholars. Volumes of books have been written on the subject. I cannot go into detail here nor is there time to quote authorities in this respect, but the dominant opinion of the specialists seems to be, that the process of gradual integration is most desirable. It is a slow process, often unnoticeable, as it is a rather give and take proceedure. One bestows and at the same time accepts; in the end the result is most fruitful and rewarding for both parties concerned.

**
*

Canadians of Ukrainian descent form the largest ethnic group of Slavic origin in this country, totalling more than all the other Slavic groups combined. According to the census of 1961, there are nearly half a million Ukrainians in Canada. Traces of Ukrainian immigration to Canada go back as far as 1874. The influx of mass immigration began in the 1890s.

The cultural contribution of this group of people could be classed into three main categories: Material, Social and Spiritual.

The material culture embraces: church architecture; sculpture; visual arts; handicrafts, especially embroideries; the culinary arts; horticulture. I will begin with this first category — **material.**

We do not have to travel across Canada for examples to illustrate our theory of cultural integration, or as someone preferred to call it, creative

adaptability. We have some very fine examples right here in the City of Winnipeg, the city which is often referred to as the capital of Ukrainians in Canada.

The oldest type of Ukrainian Church buildings erected in Canada were the Byzantine tri-cupola, or onion - domed edifices, the designs of which were simply transferred from the old country to Canada. Such churches could be seen in North Winnipeg and throughout Canada. Except for such modern additions as plumbing, electricity, etc., they could be classed as absolute imports, dating, as far as design is concerned, centuries back. As time went by, modification took place, and we see lines in later buildings that are more in keeping with the style of this country, although a good deal of the old traditional design was incorporated into them. The result? a sort of an architectural hybrid structure. It is neither old in form, nor new in design, nor is it aesthetically appealing. Only very recently, due to the individual efforts and talents of such architects, as Prof. Radoslav Zuk of the University of Manitoba, church buildings have been erected, which are modern in design, adapted to time, space and terrain, and yet, incorporating into its structures the traditional elements such as tri-domes, etc.This type of structure is not only ultra-modern, but is a highly artistic synthesis of both — the Ukrainian past and Canadian present. (An example is the recently built church here on Grant Avenue.)

An almost parallel evolution in integration and adaptation could be seen in all forms of handicrafts which have been made here.

The settlers brought to Canada all kinds of handicrafts. There was a strong desire amongst them not only to preserve the age old crafts but to continue developing them in their new environment. Out of sheer necessity the crafts had to be adapted to the practical needs of the settler's new way of life here in Canada, utilizing material which was more available here, yet incorporating age old traditional desgns and patterns. This evolution is quite evident in illustrations shown in the book **Ukrainian Embroidery Designs and Stitches** published by the Ukrainian Women's Ass'n of Canada. Incidently, this organization contributed very much to revive interest in the crafts, as there were times, when it seemed the art will disappear or degenerate to an undesirable hybrid variety. We are happy that interest in the crafts have not only been revived but is flourishing better than ever. There are fourth and fifth generation Canadians of Ukrainian descent mastering the crafts; some of them turn out flawless pieces of embroidery which are not only unique additions to the modern decor of their homes, but they also incorporate them into certain styles of wearing apparel, especially women's and children's costumes and accessories. Some examples are shown in the same book on embroideries.

An amazing interest in other crafts have recently been noted, e. g., easter egg painting, wood carving, weaving.

The culinary aspect of the arts went through a remarkable process of evolution, the culumination of which was the publication of the book, **Traditional Ukrainian Cookery** by Savella Stechishin. The age old recipes were adapted to ingredients which are available here in Canada, and techniques, familiar to this country's way of preparation and cooking were adopted.

(To be concluded in the next issue)

THE MIND TURNS OUTWARD

In the preparation of these articles following "The Mind Alive" of Harry and Bonaro Overstreet I have constantly kept in mind the plight of immigrants to Canada and the United States. Migration is always a traumatic experience due to the necessity of adjusting to new values and new conditions even if making a living is easier. It is bound to be especially upsetting to the emotions. This does not mean that there are no positive effects but, for the moment, we are only interested in negative results. What is important to remember is that these effects are more pronounced in migrant groups of additional pressures but the syptoms are in no way different from those evident in the rest of the population.

Let us dwell for a moment on the importance of language. The newcomers arrived with a language. Unfortunately, because the language is no longer a growing faculty because it is being used too far from the place of its origin, it tends to be forgotten or used very ineptly, long before the English language has become useful. As language is an essential factor in mental health it might explain why it is difficult for immigrants to work together for creative purposes and any group that overcome this hurdle must have unusual determination and strength.

In the second place we know that the migrant group, especially the second generation, has considerable difficulty in accepting itself. Not that the first generation escaped this difficulty altogether but the economic advantages gained tend to balance the disadvantages so that the experience is not as traumatic. This would explain why the second generation creates so little that is new or why the original organizations begun by their fathers are so weakly supported. A generation whose time is taken up in „self-proving, or hostile self-aggrandizement" has little time to spend on their environment.

We have noted in the last article that through growing self-acceptance an individual becomes more independent in his thinking. This wish announces itself at first by signs so slight that they can only be recognized by the experienced therapist. It is almost certain that the patient does not notice the change in his own behaviour.

To understand what takes place one has only to turn back briefly to the problem of self-acceptance. So long as the individual's image of himself is unrealistic either too low to give him confidence for any independent undertaking or too high for him to live up to by any action he can perform — he is bound to be at odds with himself. When gradually he brings his self-image more in line with reality he begins to feel the peace of self-acceptance. Such an attitude may seem to mean only that the individual is lowering his sights and accepting mediocrity as his lot. Yet this is not what happens. The valuable effect of this change is that it releases the individual from a consuming anxiety about himself and lets him do the one thing necessary for a realistic dealing with life, namely, turn his attention outward.

It is hard to overestimate the importance of what takes place here. Human beings do not enrich their lives by storing up abilities and traits as we store up bonds in a safe-deposit box, but by reaching outward and developing relationships. The powers we are born with become sources of satisfaction to ourselves and others only to the extent that we use them to successfuly contact our environment. As soon as the human infant can differentiate self from non-self he enters upon a lifelong exploration of non-self. He learns to know what things are; what makes them tick and what he can do with them. This power of becoming intimate with what lies beyond is only open to him as he focuses his attention outward; only to the extent that he focuses this attention with sufficient concentration can he hope to explore the secrets of nature. As he comes to know his environment he gains power to do successful things in it; he shapes and manipulates objects, develops appreciations and learns to live successfully with people.

All these things he does better and better provided he can give a fair share of attention to the world outside of himself. If however, acute anxiety about himself makes him withdraw his attention from the external world, or impose on it some arbitrary interpretation developed by his own anxiety then he begins almost inevitably to fumble, blunder and fail in his dealings with life. And failure leads to more anxiety and deep psychic misery.

We have come to know that the child who cannot concentrate in school — whose mind simply will not stay on his lessons — is likely one who is trying to cope with some emotional problem he does not know how to handle. Judged by his marks only, he is a stupid child but that does not prove he is lacking in in-born capacity. Rather, to the sensitive teacher or counsellor, it suggests that the attention he is to give his books is otherwise employed. Uuless he is relieved of his anxiety; unless he is helped toward self-clarification and self-acceptance, he is likely to go on being stupid not only with regard to books, but also with regard to all complex matters he has to face. Stupidity in this sense is different from in-born mental deficiency. The person whose attention is turned inwards is "blind" to the world in which he terribly wants to act well.

The thing that happens when a disturbed person is relieved of his anxiety about himself is that his attention is once more directed outward. The chief sign of this reversal of attention is that the individual begins to find clues to his problem in his objective situation. He begins to see one thing after another that he thinks he might like to do. He does not make these suggestions to please the therapist or recite something that he had been told by someone else. He makes them as if he were once more interested in the world, figuring how it works and planning to take an active part in it. Stubborn negativism and despairing apathy are replaced by interest and alertness. It suggests a "mind alive" taking the iniative in building productive relationships with the world.

The first independent ideas such a person brings forth are not usually impressive. What is impressive is that he has independently brought them into being. Up to this time he has tried to cajole the therapist into giving him a ready-made solution for everything to come out well. He has, moreover, wanted this solution whole. As a depend-

ent child believes a parent can do anything and do it all at once so the patient believes that the therapist can provide an answer, an immediate answer, and a whole answer if he is not too stubbornly cruel to do so. When a patient begins to speak about what he himself can do to solve his problem he announces his willingness to become independent and to recognize that solutions are not whole.

He thus takes up once more the thread of experience which was interrupted by his anxiety, his distrust of his own powers, and his ignorance of himself.

As an individual's wish for independence is strenghtened, two major changes occur in his relationship to his environment. The first change can best be explained by noting the impluse we all show to hide, to withdraw or escape when we have behaved ridiculously. We wish to escape from a world of problems into a hiding place, not just any hiding place, but a snug one, tailored to size and with the entrance closed against intrusion. Most of us occasionally stampeded into acting this way but we also know that after a period of such hiding we crawl back out of our hole and start life again where we left off.

The dependent and disturbed person, however, is in a chronic state of not deeply trusting himself. He expects to fail, to be rejected and belittled. This pattern also fits the individual who, in his constant effort to prove himself, throws his weight around, tries to dominate every situation. Such a person is continually at odds with himself and needs a continuous hiding place.

Every human being begins life with a hiding place of this sort: the mother's womb. Throughout childhood he finds a tolerable imitation of it in his mother's arms or in her attention. The home also serves as a haven of refuge though it also serves as a place for growing. In many cases of emergency, however, whether the individual be child or adult, the home is a place of refuge, a place into which he can crawl, away from life's struggles. As an individual becomes older he acquires other places of refuge though he does not normally think of them as such. These may be school, college, club, church, labor union, political party or social group. To a greater degree than in the world at large he can enjoy in them two kinds of security: against rejection because he "belongs" and against making a fool of himself because problems in an organization are limited and familiar and not as complex as in the world at large.

I. Goresky

(Ti be concluded in the next issue)

UNIVERSITY OF TORONTO PRESS COMPLETES PRINTING OF UKRAINIAN ENCYCLOPEDIA

FIRST VOLUME OFFICIALLY RELEASED ON NOVEMBER 18; MAILING OF COPIES TO SUBSCRIBERS BEGINS

Jersey City, N. J. — The University of Toronto Press, the Shevchenko Scientific Society and the Ukrainian National Association have announced jointly that the printing of the first volume of **Ukraine: A Concise Encyclopaedia** has been completed and that the official presentation of the book to the public took place on Monday, November 18 in Toronto, Canada. The book has been prepared by the Shevchenko Scientific Society under the general editorship of Dr. Volodymyr Kubiyovych, and through the combined efforts of numerous Ukrainian scholars grouped in the two leading scholarly institutions, the Shevchenko Scientific Society and the Ukrainian Academy of Arts and Sciences.

The volume is published by the University of Toronto Press for the Ukrainian National Association.

The work on the Ukrainian encyclopedia in English, involving selection of the material, editing, translating and adaptation in order to bring it up to date, lasted for a period of more than ten years. In its final form the book contains 1,215 pages including 30 pages of explanatory notes, preface, introduction, table of contents and an 86-page index. The preface to this monumental work has been written by Prof. Ernest J. Simmons, outstanding American Slavicist and former head of the Slavic Institute of Columbia University.

The first volume of the encyclopedia consists of eight parts, each dealing with a different aspect of Ukraine: general information, physical geography and natural history, population, ethnography, language, history, culture and literature. The text is supplemented with over 600 illustrations, numerous maps, diagrams and statistical tables. A selected bibliography is given at the end of each chapter.

The price of the book is $37.50, and the orders for it can be placed at the Main Office of the Ukrainian National Association.

"Svoboda"

Олександра Костюк

Кирило Григорович Стеценко

(12 травня 1881 — 29 квітня 1922)

К. Г. Стеценко був видатним українським композитором, який першим ступив на шлях указаний М. Лисенком, творцем нової доби в українській музиці — так характеризує його М. О. Грінченко, визначний фольклорист і історик музикознавець. До цього ще слід додати — Стеценко широко відомий як диригент і журналіст.

Життєвий шлях його нерівний і мінливий. Народився він у с. Квітках на Канівщині, в родині маляра-іконописця (в нар. мові — богомаза). Вся велика родина була співоча, але Кирило Г. ще змалку виявляв особливо глибоке зацікавлення в музиці, утворив хатню шумову оркестру (козубеньки, макогони, порожні пляшки й кілочки) а сам приграваВ сольо на гребінці. Та скоро йому заманулося кращого інструменту і він сам собі змайстрував скрипку.

До науки він був дуже охочий і здібний; вже на сьомім році його віддано до дяка вчитися грамоти і нотного співу. Вчитель-дяк уважно поставився до здібного учня і за його порадою мати відвезла малого Кирила до Києва. Там при Св. Софіївській бурсі працював його рідний дядько (по матері) він і влаштував хлопця вчитися при тій же бурсі. Майже зразу став він співати у бурсацькому хорі, а пізніше довелося йому й диригувати тим хором, там же виконано й його першу духовну композицію „Христос Воскрес".

По закінченні бурси він вчився і був стипендіятом у Київській Духовній Семінарії; десь на другому курсі стратив ту стипендію, за кару, і змушений був шукати заробітку. Тоді, ще бувши юнаком, він став помічником диригента в Св. Михайлівському манастирі і там 1898 р. він уже пробує дещо компонувати, але нікому з тим авторством не звіряється.

1899 р. він на одному з концертів знайомиться з М. В. Лисенком, уже відомим тоді композитором і громадським діячем. З допомогою Лисенка молодий музика вступає до студентського хору при університеті, де в основному репертуарі були народні пісні і оригінальні твори Лисенка.

Музична творчість Стеценка починається скоро після знайомства з Лисенком. Між ними за короткий час виросло взаємне порозуміння. Скоро він стає найближчим помічником Лисенка.

Творча діяльність Лисенка розкрила перед молодим музикою нові обрії і владно захопила його. Під впливом Лисенка, маючи готові зразки, починає він свої перші композиції, пише обробки народніх пісень („Світять зорі", „То не буйний вітер"). Згодом починає писати оригінальні твори на теми народньої поезії („Бурлака", „Могила" і інш). При заохочуванні товаришів по семінарії він починає писати оперу „Полонянка", до якої лібретто написав Євген Кротевич. Тоді ж пише кантату Лисенкові до ювілею в 1903 р.

Лисенко високо цінить працьовитого і талановитого Стеценка і в ближчому колі друзів не раз говорить: „Ось хто замінить мене, коли я помру..." (П. Козицький, „Музика" 1923). Звичайно це викликає заздрість і пізніше в житті часом спричинює неприємності.

1903 р. Стеценко закінчує Духовну Семінарію і береться до музичної науки в школі „Рускаго Музикальнаго Общества", а тільки Лисенко закладає свою музично-драматичну школу 1904 р. — Стеценко зразу ж переходить до тієї школи, стає учнем Лисенка по клясі фортепіяна і у проф. Любомирського по клясі теоретичних дисциплін музики.

„Найбільше радів він (Лисенко) успіхами своїх улюблених учнів — К. Стеценка і Л. Ревуцького". (Остап Лисенко „Про Миколу Лисенка". Київ. 1957).

Одночасно Стеценко заробляє на життя керуючи хором в Семінарії і викладаючи спів у гімназії.

Свою гарячу любов до української народньої пісні передає він своїм учням і хористам, зацікавлює їх пісенними скарбами української народньої творчости і пропагує Лисенкові твори. Його діяльність притягає увагу адміністрації і поліційних чинників. Саме тоді він пише „Прометей" на слова Ол. Коваленка і виконує його своїм хором. Це стало приводом до арешту і 1905 р. композитора адміністративно переводять на працю до початкової школи в глухе тоді містечко Олександрів-Грушівське на Донеччині, але він і там не покидає творчої праці.

1909 р. йому дозволено повернутися до Києва. Тут він виявляє кипучу діяльність: видає свої твори у в-ві Ідзиковського, пише рецензії до преси, організовує музичне видавництво „Кобза" вкупі з Ол. Коваленком, енергійно пра-

цює над композиціями: пише найкращі свої хорові твори, кантати, дитячу оперу „Івасик-Телесик", починає оперу „Кармелюк", складає шкільний співаник „Луна", упорядковує збірку „Колядки і щедрівки" пише мініятюри на слова окремих авторів.

В період часу 1905-1911 Стеценко досягає найвищої художньої досконалости, створює власний стеценківський хоровий стиль, при вдалому поєднанні народнього багатоголосся з досягненнями клясичного українського хорового мистецтва. Свої композиції він будує на основі мотивів українських народніх пісень.

Так само витворює він оригінальний стиль кантати, в якому підголосковий хоровий стиль поєднується з формами клясичної поліфонії.

То був час захоплення мініятюрами, залюбки писав їх і Стеценко. Романс і сольоспів на базі народньої пісні, як форми ліричні, найліпше вдавалися композиторові. В тих творах він зосереджує увагу на душевних переживаннях людини на тлі природи. До пісень на слова авторів у п'єсах він творив оригінальні мелодії, знову ж на базі народньої пісні, приміром музика до поеми „Гайдамаки".

С. Черкасенко, знаючи Стеценків стиль обробки народніх мелодій, звертається до нього в листі: „В тексті п'єси аж вісім нумерів співу, але не народніх пісень. Текст написав навмисне я сам, бо ми ще досі сидимо на етнографії, мало розвиваючи народні мотиви, як щодо музики так особливо й щодо поезії... Знаючи деякі ваші композиції і художню обробку багатьох народніх мотивів, я зважився звернутися власне до Вас з проханням написати до мого тексту музику."

1911 р. Стеценко на ті тексти до п'єси „Про що тирса шелестіла" написав оригінальні мелодії. Ці композиції так близькі до народніх мелодій як от „Ой, чого ти, дубе", що їх швидко засвоєно, як народні пісні.

Взагалі твори Стеценкові відмінні глибокою ліричністю, мелодійністю, щирістю, тому їх і сприймається, як щось рідне, близьке знайоме. Особливо це виявилося в пісні „Плавай Лебедонько" на слова Т. Шевченка, побудованій на інтонаціях народніх голосінь і ліричних пісень.

Музикологи відзначають ще й ту особливість Стеценкового музичного супроводу, що у нього „фортеп'яно не грає, а співає" і в тому „співі інструмента" виразно чути чотири голоси, коли це хор, а в романсі — завжди допомагає розкрити образ твору. У Стеценка „партія фортепіяно максимально індивідуалізована". (М. Грінченко, Л. Єфремова).

Пересічний слухач з замилуванням сприймає ліричні твори Стеценка, але музикологи підкреслюють, що не в ліриці сила його, а саме в тому, що він творить на базі народньої музичної стихії, на інтонаціях справжньої народньої пісні, багатої на ріжнородний музичний матеріял і різноманітні його комбінації — тоді композитор творить незалежно від власних своїх переживань, під впливом звуковідчування і звукоспостерігання.

В таких творах в центрі уваги композитора лежить внутрішній зміст народньої звуко-творчости, невловні інтонації народньої пісні, цілком своєрідна поліфонія, оригінальна ритміка і особливий динамізм.

***

1911-1916 рр. це час його священичої діяльности на провінції. Прийнявши сан священика 1911 р. він працює на парафії, вчить у школі, організує церковні і цивільні хори, пише оперу „Дика сила", дитячу оперу „Лисичка, Котик і Півник" та релігійні твори.

1917 р. він знову повертається до Києва і віддається музиці: пише різнородні твори — музику на слова Лесі Українки, Ів. Франка, до поеми Т. Шевченка „Гайдамаки", обробка народніх пісень, колядки, щедрівки.

Не лише українська, а й чужомовна авдиторія любить слухати ті його колядки, розгорнені на ґрунті народнього багатоголосся. Глибоко проймають його релігійні канти, зворушують душу кожної людини його чудові літургічні пісні: „Милість спокою", „Херувимська", „Ангел вітав Благодатну" й інші.

Стеценко походив з релігійної родини. Виховання дістав у високо-мистецькій релігійній атмосфері: бурса, семінарія, манастир — всюди був чудовий хор і добрі диригенти. Ці обставини, вдодачу до його таланту, витворили в ньому витончений смак церковного співу і він на базі народнього співу творить шедеври на релігійні теми, зокрема „Всенічну" глибоко настроєвий молитовний твір, церковний а разом з тим національний український.

1917-21 рр. це час розвитку руху відродження Української Церкви, що в ньому брали участь кращі національно свідомі наукові і мистецькі сили. Стеценко міцно пов'язаний з тим рухом, бере участь у Всеукраїнському Церковному Соборі 1921 р. закінчує низку прегарних літургічних пісень, 2-гу Літургію, Панахиду, яку написано виключно на основі народніх голосінь — це твір якому рівного красою в духовній і в усякій музиці ще не було, як то стверджують знавці музики.

ВІДДІЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

Мама розказує..

Люблю слухати як мама розказує про життя школярів в Україні. Кожного разу, коли зачинається шкільний рік, мама любить згадувати про свої шкільні роки й тоді стільки гарного і цікавого пригадує собі. Цьогорічне оповідання про початок шкільного року мені особливо подобалося і тому хочу записати його у своєму деннику.

„Булі це у Львові. Мама, разом із своїми товаришками, вибігла із школи. Всі раді, що перед ними два вільних дні. Напроти брами їхньої школи, на другому боці вулиці, під муром, стояв хлопчик-газетяр. Всі школярі його знали, бо ж він стояв кожного дня, продаючи газети. Хлопчик гірко плакав. Зараз до нього підійшли дві чи три старші дівчинки, питали — що сталося? Але він не відповідав, тільки став хлипати ще голосніше.

— Та скажи, що тобі? Чого так плачеш? Може порадимо щось...! — турбувалися школярки.

Хлопчик, витираючи рукавом сльози, розказав, що продавав газети, заробив був цілого злотого, але загубив. І ще мусить повернути гроші за продані газети. Де їх узяти, Де їх узяти, коли тато хворий!... „Мабуть вилетіли діркою в кишені" — жалівся він.

Школярки споважніли, заклопотано дивилися на заплаканого хлопчика.

Надбігло більше школярок, більших і менших, деякі гарно повбирані, з течками під пахами. А одна старша, що мала найкращу течку, вийняла із гаманця тридцять грошів і сказала: — Я маю тільки тридцять грошів. Зложімся для нього!..

— Я маю тільки десять — сказала інша. — Може у всіх знайдеться ще яких п'ятдесят.

І зараз почали кликати інших:

— Марійко, Оксано, Галю! Маєте гроші?!

Кілька з них мали гроші на зошити, на цукерки.

Тоді та найстарша, почала рахувати:

... двадцять, сорок, але ще бракувало до трьох „злотих". Надійшла найвища з усіх, май же така як учителька, і дала цілого „злотого". Всі раділи, дякували їй, хвалили, подивляли її. Але ще не було всіх грошей.

— А ось біжать ті з четвертої кляси... Ці будуть мати! — сказала вона і побігла напроти них.

Коли надійшли ті з четвертії кляси, посипалися знову гроші. Всі тиснулися до хлопчика, а він стояв і вже не плакав. Очі його світилися радістю і вдячністю. Вже давно зібрали три злотих, але школярки ще докладали. А ті найменші з першої кляси, яким ще грошей не давали до школи, тиснулися поміж другими, щоб і собі щось дати для хлопчика, вкидали йому в кишеню олівці, цукерки.

Тоді хтось крикнув:

— Пан директор іде!

Зірвалися школярки мов ста до голубів. А тоді хлопчик пі-

Ялинка-верховинка

Я ялиночка-ялинка,
Я зелена верховинка.
Я у горах виростала
Вранці сонечко стрічала.
Там, де бігають зайчата
І танцюють ведмежата.
Я росла, росла, росла,
А тепер до вас прийшла
І принесла повні клунки
Різних гарних подарунків.
Для слухняних, для хороших.
В мене є цукерок кошик
І є пряники медові,
Є і яблука чудові.
Хто у школі гарно вчився
Хто із друзями не бився —
Ось для кого є гостинці
На ялинці-верховинці.

Ю. Гойда.

дійшов до пана директора щасливий, міцно стискаючи в обох руках гроші, викрикуючи:

— Я загубив зароблені гроші, а тепер маю більше як було перед тим. Дякую! Дякую дуже від себе і від мами і тата.

Коли прийшли дівчата до школи по двох днях свят, усіх їх директор привітав доброю, ласкавою усмішкою... І був це особливий день, бо зараз раненько прийшла до канцелярії хлопчикова мама сказати яким щасливим повернувся два дні тому її син з вулиці до дому. Як довго розповідав він про справжніх д р у з і в-школярів Рідної Школи".

І коли мама закінчила оповідати, вона ще довго гладила мене по голові...

Думала про своє дитинство..., чи може не про дитячі літа, а згадувала цей винятковий день.

Т. Г.

Сашко

В трамваї переповненім
Сашко з м'ячем сидить,
А біля нього згорблений,
Старий дідусь стоїть.
Хтось до Сашка звертається,
— Чи вас у школі вчать,
Як місце дати старшому,
Як старших поважать?..
— Та вчать, — Сашко [відказує, —
Але у дану мить
Розпочались вакації
І нас ніхто не вчить.

Г. Бойко.

Липка

Я маленька липка,
Виросту велика, —
Не ламай мене!

Я медовим цвітом
Зацвіту над світом, —
Бережи мене!

Тінь тобі я кину
У гарячу днину, —
Ти шануй мене!

Від дощу сховаю
Вранці серед маю, —
Ти полий мене!

Будемо з тобою
Ми рости обоє, —
Ти люби мене!

Виростеш за роки,
Підеш в світ широкий, —
Не забудь мене!

П. Воронько.

Цю знимку ви бачили в попередньому числі! Це правда. Зайшла була похибка у підписі; має бути:
п-во Микола і Оля Кіндрачуки

— Я ніколи не кинув би рідної землі, бо хіба вмер би з туги за нею, — розцвірінькався горобець.

— Ах, мовчіть краще, — обірвала його ластівка. — Звідки вам знати, що таке туга за рідною землею, коли ви ніколи не покидали її,

Ірина Вільде

ДО ЗАРЯДІВ ВІДДІЛІВ

Чи ви вже зробили заходи для придбання Різдвяного привітання для „Променя" у вашій місцевості?

Цього року ми зробимо виказ всіх тих відділів і осіб, що пришлють зібрані святочні побажання.

Коли маєте трудність приготовити побажання, то ми це зробимо самі. Пришліть нам назву фірми, установи, комерсантів, чи професіоналістів, а ми самі їх виповнимо. Оголошення найпізніше висилати до 23-го грудня. Ваші вишліть завчасу.

ЗВІТ ПРОВІН. З'ЇЗДУ СОЮЗУ УКРАЇНОК В САСКАЧЕВАНІ

Провінціяльний з'їзд Союзу Українок Канади в Саскачевані відбувся в днях 4 і 5-го липня 1963 р. в оселі Соняшний Купіль, біля озера Кристал Лейк.

Сесію Союзу Українок Канади відкрила голова пров. екзекутиви пані Оля Андрущак відповідною промовою. Молитву перед нарадами провів Всеч. о. В. Сенишин. У своїй обширній промові пані Андрущак між іншим, сказала таке: „Саскачеван, це колиска Союзу Українок Канади, бо у Саскатуні зродилась та перша думка про організування українського жіноцтва. Організація Союзу була збудована на твердих засадах. І коли членки будуть жити тими ідеями та сповняти всі свої обовязки, що їх організація накладає, тоді й наші відділи будуть зростати в силу".

До президії з'їзду увійшли пані: П. Кушнір, добр. С. Сенишин, п. Барабаш, п. П. Данильчук, добр. Слюзар; до номінаційної — пані: п. Максимюк, п. П. Кушнір і п. М. Мадюк; резолюційної: добр. С. Сенишин, добр. Бублик, п. П. Данильчук, п. Ріпак і п. Цимбаліста.

По закінченні формальностей, слідував звіт діяльности пров. екзекутиви в Саскачевані. Осідок екзекутиви знаходився в Гефорді. Відбулось 4 звичайних зборів і 5 надзвичайних засідань. В річній діяльности екзекутива вислала до відділів один обіжник і 2 циркулярних листи. Одержала 46 листів і вислала 53. Восені 1962 р. 6 членок їздило до Едмонтону на конференцію СУС. Провінціяльна екзекутива брала участь в річних зборах Саскачеванської Жіночої Ради, в Кенедіен Сейфті Кавнсил конференції, в сумківському здвизі біля Канори, в окружнім з'їзді в Гефорді. Це загальний огляд діяльности пров. управи. Про різні ділянки праці в провінції дали огляд окремі референтки.

Слідували привіти делегаток відділів в Саскачевані: добр. Бублик — Кемсек, пані Ягольницька — Мазепа, пані Віра Білик — Гефорд, пані Василович — Фом Лейк, пані Вівчарук — Ендевор, пані Шевчук — Виниярд, пані Василів — Бюкенен, пані Піць — Йорктон, пані Марчишин — Вадіна, пані Максимюк — Саскатун, пані Спіжевська — Вимер, добр. Слюзар — Канора, пані Ковалевська — Редфілд, добр. Пук — Тіодор, добр. Удод — Шіго, пані Стокалко — Витків, пані Бойчук — Ріджайна.

У своїм звіті, референтка Молодших Відділів СУМК пані Павля Данильчук підкреслила, що існування молодших відділів СУМК по околицях є дуже важливе, але не всюди успішне. На це є такі причини — брак проводу по околицях, недостача програмового матеріялу і брак зацікавлення Молодшими Відділами СУМК у самих родичів.

Добр. С. Сенишин, освітня референтка, даючи звіт діяльности, видвигнула кілька питань про дитячі садочки, молодші відділи СУМК. Інститути, музей Союзу Українок Канади.

Цікаву доповідь на виховальну тему виголосив Всеч. о. В. Слюзар.

Вечірня сесія була присвячена дискусії на тему „Які недомагання відчіваємо в праці самостійницьких організацій — СУК, ТУС і СУМК. Дискусією керувала пані Данильчук. Участь брали: Марійка Федейко, пані Талпаш, пані Кушнір, п. Андрущак, о. Семчишин, п. Пилипів. Дискусія показалась дуже цікавою. Обговорено ряд актуальних питань громадського характеру, як активність

Соня Стратійчук — голова пров. екзекутиви Союзу в Саскачевані

членства, розподіл обовязків, дисципліна і форма, недостаточність освітньої праці на місцях, слабе зацікавлення з'їздами, потрібно більшої піддержки у розвитку СУМК., брак провідників, що могли б зактивізувати місцеві відділи СУМК.

По цікавій і корисній дискусії Даруся Михайлюк з Гефорду віддеклямувала по мистецькі вірш „Яка я щаслива, що я українка". Панна Рузя Федейко також з Гефорду виголосила промову на тему: „Українська мова — то серце української людини".

Пані Оля Андрущак проголосила вислід кампанії за новими передплатниками „Променя", повідомивши з'їзд, що провінція Саскачеван осягнула 62% належної квоти, та що перше місце здобув відділ ім. О. Кобилянської в Саскатуні, других два місця здобули — відділ ім. Хариті Кононенко у Блейн Лейк і відділ ім. О. Басарабової в Гефорді. Третє місце мав відділ ім. Кн. Ольги в Гронлид. Отже першу нагороду одержала пані Соня Стратійчук з Саскатуну, другу пані Цьона з Блейн Лейку і пані Віра Білик з Гефорду. Саскачеван, в цій кампанії придбав 185 нових передплатників.

Перед закінченням Сесії відбувся цікавий квиз-конгест, що його зарядила пров. екзекутива для членок з'їзду. Продовж цілого з'їзду на передній стіні залі знаходився удекорований смолоскип, від якого розходилися і сяли проміння з написом імен відділів в Саскачевані. В цім контесті відділи мусіли в протягу 10-ти хвилин вичислити якнайбільше місцевостей, в яких знаходяться відділи Союзу Українок Канади. Переможцем у цім контесті вийшла пані Воронюк з Бруксбі, яка вичислила 37 відділів з усіх 54-рьох і одержала нагороду.

В пятницю, 5-го липня, на ранішній сесії, в нарадах обговорювались ділові справи. Між іншим виринуло одно питання, що викликало живу дискусію — пані Вівчарук з Ендевор поставила питання, чи можна почати протоколювати збори в англійській мові. Дискусія була жива, актуальна, але сильна сторона була та, що тільки в ук

раїнській мові наші протоколи та все інше, що в наших організаціях. Пані Цимбаліста заявила, що багато, молодих жінок вивчають, або доповнюють знання українського письма, інші бажають вчитись.

Всеч. о. В. Сенишин представив з'їздові плян нового Інституту П. Могили, а також повідомив, що в новім Інституті буде переховуватись український народній стрій Лесі Українки.

Кінцеве слово сказала пані Оля Андрущак.

Осідок пров. екзекутиви в Саскачевані, згідно з рішенням з'їзду та уступаючої екзекутиви перенесено до Саскатуну. Головою екзекутиви зістала вибрана пані Соня Стратійчук.

Склад провін. екзекутиви Союзу Українок Канади на слідуючу каденцію:

пані Соня Стратійчук — голова
пані Оля Андрущак — уступ. голова
добр. Софія Сенишин — 1-ша заст. голови
пані Е. Залещук — 2-га заст. голови
пані Е. Табашнюк — 3-тя заст. голови
пані М. Бурак — рекор. секретарка
пані М. Киба — кореспонд. секретарка
пані К. Пенграс — касієрка.

Референтки — освітня — пані Марія Мадюк. Драматичних змагань і молодших відділів СУМК — пані П. Данильчук. До Надзірної Ради СУМК — голова пані С. Стратійчук. Контрольна комісія: пані А. Клапоущак, пані О. Дячина і пані С. Перик.

Виказ імен, що зложили жертви на організаційні потреби під час з'їзду:

По 10 дол. відділи: ім. О. Кобилянської — Саскатун, Софії Русової — Кемсек, Марії Марковичевої — Канора, О. Кобилянської — Мазепа, О. Пчілки — Йорктон.

По 5 дол.: Доньки України — Виниярд, Лесі Українки — Фом Лейк, О. Кобилянської — Ендевор, Лесі Українки — Бюкенан, О. Басарабової — Вимер (6 дол.), О. Басарабової — Гефорд, Харитії Кононенко — Блейн Лейк, Доньки України — Ріджайна, О. Пчілки — Норт Бетлфорд, ім. Л. Українки — Редфілд, Лесі Українки — Ватсон, відділ у Сторджис, Лесі Українки у Норт Бетлфорд, О. Кобилянської — Донвел, відділ у Вадіна, пані М. Франко, пані Дорошенко.

По 3 дол. — пані О. Андрущак; по 2 дол. — пані Кушнір, добр. Сенишин, пані Луцук, пані М. Мисак, пані В. Мисак, добр. Пук, пані Талпаш, пані Є. Козяр, пані Стокалко, добр. Г. Зузак; по 1 дол. — добр. Удод.

О. Ковальська, Г. Зузак, секр. з'їзду

РЕЗОЛЮЦІЇ З'ЇЗДУ:

Ввиду того, що робляться постійні приготування до введення української мови в вищих школах в Саскачевані, цей З'їзд звертається зокрема до членства СУК, матерів та взагалі до українського жіноцтва, щоб звернули якнайбільшу увагу на українську розговірну мову в родині і пильного навчання початкового письма.

Беручи під увагу важливість затримання української мови, З'їзд закликає все українське громадянство звернути більшу увагу на заснування і піддержання українських дитячих садків та Молодших відділів СУМК, які являються одним з найважливіших чинників у навчанню й затриманню чистої української мови поза домом.

Щоб збільшити членство Союзу, цей З'їзд закликає відділи посилити старання приєднування молодих членок.

Обговорюючи проєкт в справі журнала „Промінь", цей З'їзд висловлює ґратуляції Саскатунському відділу О. Кобилянської за здобуття першої нагороди в провінції Саскачевані, що її здобула пані Соня Стратійчук, а також подяку і признання двом іншим відділам — ім. О. Басарабової в Геффорд і Х. Кононенко в Блейн Лейк. Разом з тим З'їзд закликає до дальшої праці над поширенням журнала і рекомендує своїм відділам подбати, щоб журнал цей перечитувався в кожній родині.

З'їзд висловлює для дотеперішньої централі СУК найвище признання за її працю і вказівки та заохоту до кращої діяльности по відділах і вітає новий склад централі СУК в Торонто-Гемилтон, бажаючи їм якнайбільше успіхів та приобіцюючи їм повну співпрацю, допомогу й підтримку.

Зґїзд висловлює щиру подяку Управі Оселі „Соняшна Купіль" за її гостинність і прийняття та приміщення цього З'їзду.

З'їзд висловлює найщирішу подяку пров. екзекутиві СУК в Саскачевані за їхній умілий провід і пятилітню працю та бажає новій екзекутиві найкращих успіхів.

ЖІНОЦТВО ЕВРОПИ ЗАВЕРШУЄ СВОЮ ОРГАНІЗАЦІЙНУ МЕРЕЖУ

Наше жіноцтво повинно стати прикладом для усіх інших політичних чи суспільних організацій на чужині. Наші бо жінки потрапили добитися цього, що сьогодні існує уже Світова Федерація Українських Жіночих Організацій (СФУЖО), якої центром являється м. Філядельфія у ЗДА. Організаційна мережа майже на викінченню. Осталася тільки стара Европа, де до сьогодні не було справжнього ділового контакту та співдії усіх наших жіночих організацій в Европі.

Щоб цьому лиху зарадити в найближчому часі ОУЖ у Великобританії гоститиме у себе на спеціяльній конференції усі українські жіночі організації в Европі для внутрішнього скріплення кожної із них та зміцнення контакту між ними з одного боку і зі СФУЖО з другого. Ось це напрямні дії для найближчої конференції.

Наше зорганізоване жіноцтво радіє, що разом спільно зі всіма іншими організаціями в Европі зможе причинитися до спільної співдії, а це для нас українців у загальному є уже величезним осягом. Радіємо, що наші жінки знайшли досі і дальше знаходять спільну платформу їхньої діяльности, скуплюючи в рамках СФУЖО один спільний незрушимий моноліт, у якому всі українські жінки, яким справа України є дорогою, вміють знайти спільну мову та об'єднатися у своїй праці для України. В цій же ж Федерації заступлене ціле жіноцтво з усіх закутин України, без різниці віровизнання чи політичних організацій. Вони ж потрапили вказати дорогу для наших мужчин як можна знайти спільний шлях у спільній великій дії.

Це буде перший в Европі з'їзд представниць українського жіноцтва з майже всіх країн західньої Европи, де будуть могли не тільки пізнати себе взаємно та обмінятися думками, але й висунути цілий ряд проєктів

для скріплення СФУЖО у світі. У ділових нарадах, звітах — рефератах та дискусіях виплинуть напевно проєкти, які приспішать і допоможуть нашим розкиненим по світі жінкам віднайти себе взаємно, зрозуміти та спільно виступити в одній спільній дії. Коли ворожа рука старається розбити наше життя, українські жінки дають усім нашим організаціям приклад як і до чого нам прямувати. Ми є певні, що зорганізоване українське жіноцтво зможе згодом вплинути на ціле суспільне і політичне життя та примусити його до спільної дії.

Тому сьогодні, напередодні цієї важливої конференції бажаємо всім українським жіночим організаціям в Європі щонайкращих успіхів у їхніх важливих нарадах у їхньому великому ділі. Хай отже Всевишній благословить Ваші заміри, а ми певні, що висліди Ваші будуть стократні.

Любомира Голубович

РЕЗОЛЮЦІЇ РІЧНИХ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ ОУЖ У ВЕЛИКОБРИТАНІЇ, ЩО ВІДБУЛИСЯ 20. X. 1963 р. В м. МАНЧЕСТЕРІ, АНГЛІЯ

Учасниці Річних Загальних Зборів ОУЖ-ВБ. у 15-ліття їхньої діяльности шлють глибокий поклін Високодостойним Ієрархам Української Церкви обох віровизнань та прохають Їхнього Благословення для дальшої праці.

З великою радістю вітають на волі наших Страдального Митрополита Кир Йосифа Сліпого, запевняюючи нашу Ієрархію, що українське жіноцтво на чужині кермуватиметься у їхній діяльности християнськими ідеалами та мораллю, а в першу чергу, що виховуватимуть нашу молодь у релігійному дусі.

Щиро вітають усе українське жіноцтво у рідному краю і на засланні та клонять низько свої голови перед їхніми великими жертвами включно із мученичою смертю за великі всенаціональні та релігійні ідеали України.

Вітають усе зорганізоване жіноцтво на чужині та їхні організації.

Висловлюють велику шану Її Величності Королеві Єлисаветі II та цілій Королівській Родині.

Вітають щиро зусилля Головної Управи ОУЖ-ВБ в організування Європейської Конференції ОУЖ, яка стане великим поштовхом вперед у їхній організованій праці в Європі, якраз у 15-ліття нашого організованого життя.

Із признанням відмічують дальший ріст нашої організації та поширення і тяглість праці у всіх референтурах та групах ОУЖ.

Почуваються до милого обовязку подякувати Головній Управі ОУЖ під керівництвом пані Анастасії Остап'юк та всім паням референткам, які так жертвенно працювали у звітовому році у всіх ділянках, зокрема в ділянці мистецькій, культурно-освітній, пресовій і організаційній.

Із признанням відмічують наполегливу та безперебійну працю тих українок, які від ряду років несуть увесь тягар організаційної праці.

Ставлять собі за обов'язок плекати українські традиції і звичаї на чужині та виховувати в них нашу молодь, бо тим ми причинимось до збереження нашого релігійно-національного обличчя.

Зустріч урядових осіб з екзекутивою Етнічної Пресової Федерації в Оттаві, що відбулася 6 і 7-го жовтня, 1963 р. Світлина взята в Центральному Бюрі парляменту з міністром Громадянства й Імміграції, який стоїть посередині в першім ряді.

РІЧНІ ЗВІТИ ВІДДІЛІВ

Світлина учнів школи народних танців в Монтреалі — перший ряд зліва направо: учителька панна Оля Крисюк, (також бувша голова т-ва), Джуді Самолюк, Ганя Ковч, Люба Сметанюк, Люба Загурак, Галя Безначук, Дона Ваверчак, Христя Костюк, Крисанта Мех, і директорка школи пані Євгенія Загурак (також теперішна голова т-ва). Другий ряд: Х. Баблюк, Дона Загурак, Д. Баблюк, Наталя Зимовець, О. Чудобий, Маркіян Бурак, Д. Мех, Люба Ковч, Г. Ваверчак, і Оксана Бучатська. Третій ряд: Ричард Скол, Славко Костюк, Браєн Скол, Тарас Кушнір, Григорій Чвеля, Володимир Зимовець, Росел Ланяк, Михась Самолюк.

МОНТРЕАЛ, КВЕ.

Відділ ім. Ганни Барвінок

Річні збори т-ва відбулися 19-го червня, 1963 р. в церковній залі. Всеч. о. Ф. Легенюк провів молитву. Уступаючий заряд дав свій звіт, в якому вичислено 12 зборів товариства — 9 зборів екзекутиви, а 2 надзвичайних.

Протягом минулого року наше товариство занималося або допомагало в слідуючих імпрезах:

Чайний вечір для прибуття нових членкинь, базар, вистава моди, чайний вечір для пані С. Пауш, курси вишивання і писання писанок, ходили з колядою, продаж різдвяних декорацій, чай на різдвяний подарунок для бідної родини; забави і Свято Книжки.

Також занималися школою українських народних танків для дітей і перебрали адміністрацію літньої оселі Святої Софії.

Фінансовий звіт: прихід $2,112.52, розходи 1,571.03, осталось в касі 541.49, дали жертви: на Собор 436 дол., 200 дол. на резиденцію, 100 дол. на оселю — разом 736 дол.

До нової управи на 1963-64 рік вибрано: пані Е. Загурак — голова, пані О. Новак — заступниця голови, панна М. Ших — рекордова секретарка, пані М. Ланяк — кореспонденційна секретарка, пані О. Бурак — фінансова секретарка, пані С. Лелюк — касієрка. Господині — панна Е. Шкурат, панна С. Ваверчак, пані К. Самолюк. Програмові референтки — пані С. Олянська, пані О. Мех. Контрольна комісія — пані О. Бучатська, пані М. Драган, пані Л. Бирд.

Євгенія Загурак, голова
Маруся Ших, секретарка

ОШАВА, ОНТЕРІО

Відділ ім. Ганни Барвінок

Річні збори жіночого товариства ім. Ганни Барвінок, відбулися 9-го жовтня, 1963 р. в домі пані Анни Івасків. Голова пані Маріяна Шолдра вдікрила збори молитвою, відтак подякувала всім за кооперацію і довіря. Звіти здавали урядниці заряду. До нашого відділу вписано дві членки. У минулім році відбулося 9 місячних зборів. Товариство улаштувало 3 бенкети, 3 випродажі вживаних річей, 2 забави, концерт на День Матери і чайне прийняття, на якім головною бесідницею була пані Орися Сушко з Гемилтону, обід на спільне свячене і обід і програму на День Українського Студента. Членки присвячували велику увагу недільній школі і піддержують її фінансово. Старанням членок побудовано кімнати під церквою для недільної шко-

ли. Членки зайнялися приготовленням вечері для колядників недільної школи і сніданок для дітей після Св. Причастя. Товариство влаштувало пікнік і ріжні підприємства для дітей. Три членки навчають в недільній школі.

На Великдень членки приготовили кошики з свяченим і доручили хворим у шпиталі і старечім домі. Товариство подарувало ляльку в українськім строю для шпитальної жіночої організації на розігравку.

З культурно-освітної ділянки було кілька промовців. Між ними — Всеч. о. Дмитро Лучак, пан Нестор Олійник, директор Інституту св. Володимира з Торонта і пан Дмитро Недошитко від Кредитової Спілки. Товариство вислало делегатку на провінціяльний з'їзд до Торонта.

З розвагової частини, мали зимору прогульку, чоловічий вечір і родинний пікнік. Цього року, наш відділ відсвяткував свою 5-ту річницю. Дві членкині, добр. Ю. Лучак і пані Оля Куць одержали нагороду-грамоту за перфектну присутність через минулих пять років. Пані Куць зорганізувала С.У.К. при церкві св. Івана в Ошаві, була головою три роки і є добрим прикладом іншим членкам, добр. Лучак, наша перша секретарка, була за свій побут в Ошаві активною і щиро працювала в організації. Членки Барвінку приготовили прощальний вечерок для добр. Лучак, і вручили їй на памятку малий дарунок з побажанням.

Фінансовий звіт: з 1962 р. осталось $99.00, прихід в 1963 р. 2,714.69, розходи в 1963 р. 2,745.68, в касі осталось 68.34.

Заряд на 1964 р., пані: М. Григоренко — голова, А. Дутчак — заст. голови, М. Ґонта — рекор. секретарка, О. Куць — секр. до преси, М. Семенюк — касієрка, О. Скерато — фінансова секр. Контрольно комісія — добр. Панченко, Н. Стек, О. Садова.

Телефонічний комітет — О. Плішка, М. Шолдра; програмовий комітет — М. Парфинюк, А. Сабат; комітет до відвідування хворих — О. Садова, А. Іваськів.

Референтка гостин — М. Костюк, референтка до придбання нових членок — О. Плішка.

Марія Шолдра, голова
Анна Сабат, рекор. секретар.

37 РОКОВИНИ ВІДДІЛУ ПРИ КАТЕДРІ СВ. ІВАНА В ЕДМОНТОН

У неділю, 25-го серпня, після Служби Божої, відбулася Панахида за померших членок відділу. Того дня, вечером, відбулася дальша програма святкування 37-ої річниці існування відділу при Українській Православній Катдері Св. Івана.

Параскевія Сліпчук

Пані Софія Гриник, голова Ювілейного Комітету, привітала членок і гостей, до президії, покликано: добр. Юстину Мельничук і добр. Марію Хом'як, основательок відділу: пань — Марію Михайлишин, Анну Шевчишин, Гафію Янішевську, голову відділу, пані Анну Скубу, заст. голови центральної управи, пані Анну Мельник і голову пров. екзекутиви, пані Параскевію Сліпчук. Почесних членок: пань: Доцю Янду, Михайлину Будник, Стефанію Пауш, членку комітету, пані Варвару Маланчук і пані Марію Страшок.

Молитву провів Всеч. о. Хом'як, висловив признання жіноцтву, взиваючи їх до дальшої праці, передав привіт від Високопреосв. Архиепископа Андрея. Жіноцтво найбільше спричинилось до збереження українського життя в Канаді і закликав, щоб наше членство звертало головну увагу на приєднування молодих жінок у членство Союзу, та щоб матері старалися виховувати своїх дочок так, щоб вони згодом вписувалися в ряди нашого членства.

Пані Гриник переповіла заслуги тих членок, що відійшли вже від нас у вічність, а також дала оцінку заслуг членок-основательок, які є між нами, а ними є: пані — Марія Михалишин, Анна Шевчишин і Гафія Янішевська. Праця, яку вони започаткували 37 років тому, принесла такі великі користи й успіхи як місцевій громаді, так і цілому Союзові.

Цього року, сказала пані Гриник, маємо голову з членок молодшого покоління, пані Анну Скубу, яка є надзвичайно активною. Вона вже досі поклала багато праці в відділі, очолювала різні комітети — а тепер, як голова, старається ввести в життя нові й практичні способи ведення діяльности. Пані Скуба, зложила щирий привіт, даючи велике признання членкам, які тут працюють поверх 37 літ. Заявила, що наш відділ тісно співпрацює з духовенством, для добра громади і Храму Божого, та на славу Богові. Наш відділ з кожним роком зростає членством і приєднує значне число молодих і нових членок.

Слідували кілька концертових точок: Славка Гулейчук відспівала дві пісні: „Люблю тебе", і „Як би мені черевички", слова Т. Шевченка, музика Штохаренка, акомпаніювала Леся Гуменна. Орися Довганюк відограла на піяніно сольо: Impromptus No. 142, Shubert.

Привіт від централі, Союзу Українок Канади зложила пані Анна Мельник, заст. голови. Щиро і тепло привітала тих членок, що мали бути вшановані того вечора. Заявила, що заслуги цього відділу є дуже великі й далекосяглі. Як відділ Союзу, він стоїть на тривкому фундаменті — при Церкві Св. Івана, де членство мало змогу сконцентрувати свою працю на церковному відтинку, як і на загально громадському полі.

Коли канадійський світ говорить про майбутню культуру Канади, то треба нам памятати, що наш український нарід має за собою великі заслуги й здобутки.

Підкреслила наші успіхи на полі народного мистецтва та збереження рідної мови — все це завдяки дбайливості наших основниць і довголітніх членок. Відділ в Едмонтоні постійно давав і дає фінансову і моральну допомогу на всякі громадські потреби.

На майбутнє, треба нам звернути найбільшу увагу на наших дітей і

молодь, щоб виховати їх морально й духово на добрих українців і добрих горожан Канади. Тільки той нарід, залишиться живим і здоровим, що є морально й національно сильним.

В імені провінціяльної екзекутиви, пані П. Сліпчук, голова, передала змістовний привіт. Треба нам всюди звернути увагу на кращу кооперацію між членками, а також плекати пошану й толерантність одна до одної.

Пан Николай Боднар, голова церковної громади, висловив щирий привіт, в імені громади. Дав членству признання за їхню працю для громади Св. Івана.

Приступлено до відзначення заслужених членок, які протягом 25 років, працювали безперервно в Союзі Українок Канади. Цих членок відзначено грамотою Союзу і відзнакою від відділу: Першою була пані Параскевія Сліпчук, голова пров. екзекутиви на Альберту. Про неї говорила пані Михайлина Будник. Пані Сліпчук була одною з перших трьох дівчат, що замешкали в Інституті П. Могили в Саскатуні. Покінчила учительський семінар і довгі роки учителювала в Саскачевані, беручи завжди живу участь в громадській та організаційній праці — до того навчала дітей української мови по школах, приготовляла концерти та інші виступи по громадах.

Походить вона з родини Дербавків, з Борден, Саск. Вийшовши заміж за К. Сліпчука в Принс Альберт, стала там членкою Союзу, а згодом була там головою відділу.

До Едмонтону переїхали 18 років тому, де вона далі працювала в місцевому відділі. Була також заст. голови у відділі, касиркою в пров. екзекутиві і секретаркою жіночого комітету при Інституті. Пані Сліпчук є матірю 4-рьох дітей: Теофіля і Ярослав одружені, Уляна і Нестор вдома і всі беруть участь в місцевому громадському житті.

Про другу членку пані Марію Страшок, говорила пані Стефанія Пауш. Пані Страшок, бувша Марія Леськів, походить із місцевості Спеден, Альберта. З молодих літ, вона брала живу участь в СУМКові і ще молоденькою дівчинкою вступила в членство Союзу, разом з своєю матір'ю. Перебувала кілька років в Інституті ім. М. Грушевського в Едмонтоні, беручи живу участь в житті і діяльності студентів. Вона по фаху учителька.

Марія Страшок

Вчила в Спеден, Смокі Лейк та в Едмонтоні. Всюди працювала в місцевих відділах, беручи на себе й обов'язки певних постів у зарядах. Найбільше цікавилася навчанням дітей в недільній школі, підготуванням концертів та інших виступів з дітьми. Разом з своїм чоловіком, п. Василем Страшком, цікавиться організацією СУМК. В них є троє дітей, які йдуть слідами своїх діяльних батьків.

До Ювілейного Комітету входили пані: Софія Гриник, голова, Марія Гавриш, Стефанія Пауш, Розалія Говда і Варвара Маланчук.

Після закінчення програми відбулось чайне прийняття, де всі довго сиділи, в дружній розмові.

Марія Лазарук, кор. секр.

15-ЛІТНИЙ ЮВІЛЕЙ Т-ВА ДОНЬКИ УКРАЇНИ

у Ніагара Фолс, Онт.

Дня 3-го листопада о год. 10-ій рано Прот. Ю. Цукорник відправив Богослужения за здоров'я членок жіночого т-ва. Під час Богослуження співав церковний хор під проводом пана Дорошенка. Після Богослуження о. парох привітав представниць з наших централь, делегаток і гостей та відслужив Панахиду по померлих членках.

Після відправ всі зійшлися до святочно прибраної залі на святочний обід. Програмою проводила пані Марія Кей, теперішня голова. Вона насамперед привітала голову Союзу Українок Канади, пані А. Токарик, також пані М. Буряник, пред. пров. екзекутиви Союзу делегаток і гостей.

Перший привіт зложив Всеч. Прот. Ю. Цукорник, побажав багато сил і витривалости в праці. Пані А. Погранична, дала огляд праці за 15 літ. Гарне враження викликав привіт від першої голови т-ва, пані Ольги Кривої.

Товариство було зорганізоване в березні 1948 р. і годі вписалось 11 членок, що прийняли назву „Доньки України". Від тоді аж до тепер т-во було більше або менше діяльне, але на це були всякі оправдані причини. Праця при церкві, що була в стадії будови обеднувала всіх нас. Від часу заснування нашого т-ва, головами були слідуючі пані: Ольга Крива, Оксана Мінесора, Анастасія Жаровська, Марія Клим, Анастасія Самець, Степанія Стокарук і Марія Кей. З фінансового звіту довідались присутні, що товариство дало найбільшу фінансову піддержку церкві і рідній школі. Тому ми сьогодні можемо похвалитись гарною церквою, залею і помешканням для священика, а весь той наш громадський здобуток без всяких довгів.

Наше т-во від самих початків свого існування все було ідейно повязане з Союзом Українок і всі голови Союзу у своїх поїздках відвідували наше т-во та виголошували промови, які нас зближали до часу коли за порозумінням і порадою о. Прот. Ю. Ференціва в 1962 р., ми офіційно включились в ряди С.У.К як відділ Доньки України.

Слідуючим промовцем була дорога гостя, пані Анна Токарик, голова Союзу Українок Канади. Пані Токарик привітала наше т-во в рядах Союзу і дала признання за так щиру працю, яка була пороблена за весь час існування, рівнож закликала до єдности і спільної праці, а зокрема звертати увагу на виховання нашої молоді і плекання рідних традицій.

Привіт від пров. екзекутиви, зложила пані Буряник. Від Інституту св. Володимира — панна Анна Фігус, від жіночого т-ва в Гемилтоні, пані Пилипяк, др. М. Пограничний, Остап Лисий, Нестор Грабовський і Іван Пограничний

Перед закінченням програми відбулась розігравка декоративної подушки, яку пані Гладинюк вишивалана ювілейну розігравку.

Кінцевим словом пані Лисової, закінчено свято. **Варка Лиса**

35-ЛІТТЯ ВІДДІЛУ
ім. О. Кобилянської в Роза, Ман. і відзначення членок

В неділю 15-го вересня 1963 р. відділ Союзу Українок Канади ім. О. Кобилянської в Роза святкував 35-ліття свого існування.

Ювілейне Свято почалось Службою Божою в місцевій Православній Церкві, яку відправляв Всеч. о. Петро Стефюк. Відслужено Молебень за здоров'я членок, Панахиду за померлих.

Після Богослужения слідував спільний обід в Народнім Домі. Свято почалось молитвою. Керувала програмою голова відділу, пані Анна Баран. Вона привітала гостей і ювіляток свята. Покликала до президії пані М. Танчак, першу голову, пані К. Чубей, першу заст. голови, пані В. Танчак першу фін. секретарку, пані В. Присяжнюк, заслужену членку, пані О. Завісляк, голову пров. екзекутиви, пані К. Долинчук і добр. Стефюк. Пані Елена Чубей удекорувала їх корсажами. Хвилинною мовчанкою вшановано память пок. членок. На однім столі прибраним квітами було три колачі з свічками, під час відчитування імена тих, що відійшли у вічність, дві членки: пані В. Романюк і пані Д. Заретська засвічували свічки в їх память. По тім відбулось відзначення членок які працювали в товаристві 25 літ і більше.

Пані Баран вручила їм грамоти і кожній з окрема висловила признання і подяку — паням: Катерині Чубей, Варварі Танчак і Василині Присяжнюк.

Пані М. Танчак, перша голова відділу вручила грамоту пані Баран. Сказала, що пані Баран, ще будучи дівчиною була членкою від початку заснования цього відділу. Висловила їй признання за її довголітню працю при відділі.

Рекордова секретарка, пані Юстина Чубей прочитала про працю і діяльність товариства за минулих 35 літ.

Фінансова секретарка пані Єлена Когут прочитала рекорд фінансовий. Прочитано листа-привітання від централі С.У.К. Слідували привіти, що їх зложили: пані О. Завісляк, голова провінціяльної екзек. Союзу на Манітобу, пані М. Танчак від відділу Союзу ім. Лесі Українки з Вінніпегу, пані К. Долинчук від відділу Союзу з Толстой, пані Ковалюк, від відділу Союзу з Гарденton. Пані Романюк від жіночого товариства в Сарто, пані Леся Будій — від Ліги Католицьких жінок в Роза. Пан Іван Баран вітав ювілей від церковної громади.

Також промовляли: пані М. Танчак перша голова відділу, посол Іван Танчак і Всеч. о. Стефюк. Пані О. Завісляк дала реферат з нагоди 100-ліття народження Ольги Кобилянської, патронки нашого відділу. Свято закінчено обидвома гимнами.

Юстина Чубей і Єлена Когут,
секретарки свята

Світлина з ювілейного свята Союзу Українок відділ ім. О. Кобилянської в Роза, Ман. Сидять зліва направо: пані Василина Присяжнюк, пані Анна Баран, пані Варвара Танчак, пані Катерина Чубей. Другий ряд: пані Василина Чубей, пані Юстина Чубей, пані Єлена Чубей, пані Варвара Романюк, пані Джорджіна Заретський, панна Олеся Романюк, панна Марта Романюк, панна Василина Чубей, панна Савеля Когут, панна Віра Ковальчук, пані Єлена Когут. Нема на знимці пані Параскевії Данильчук і пані К. М. Чубей.

СВЯТО КНИЖКИ
Відділ ім. св. Ольги , Вернон, Б. К.

В неділю, вечером 27-го жовтня 1963 р. відбулось заходом жін. тов. Свято Книжки в церковній залі.

Свято відкрила голова т-ва, пані Василина Кучер, вітаючи гостей та членок. Предсідниця пані Дарина Павлишин переводила програму. Вступне слово сказала пані Марія Микитюк, вона пояснила ціль Свято Книжки. Пані В. Кучер прочитала поезію „Люблю".

Святочний реферат прочитала пані Анастасія Микитюк, в якім було зясовано велике значення книжки в людськім життю. Пані М. Микитюк віддеклямувала „Українська мова". Всеч. Прот. Л. Дячина виголосив промову на тему „Значіння книжки". В короткій, але дуже докладній формі отець Дячина зясував ролю писаного слова від самих початків аж дотепер. Вкінці отець Дячина зробив заклик підтримати свою пресу, наш журнал „Промінь" та провести надходячий сезон на читанню.

Кінцеве слово виголосила голова т-ва пані В. Кучер, яка подякувала всім присутним за їх участь.

По програмі жіноцтво подало смачну перекуску, з якої прихід в сумі $15.50 призначено на пресовий фонд „Променя".

Н. Микитюк, секр.

ДЕНЬ ПОДЯКИ І СВЯТО КНИЖКИ

В понеділок 14-го жовтня відділ ім. Л. Українки Овкбирн, Ман. відсвяткували це подвійне свято. Перша Вечірня в місцевій церкві, що відслужив Всеч. о. Мельник. Так усі перейшли до Народного Дому де святочний, реферат виголосив Всеч. о. Мельник. На святі переведено збірку що принесла 12 дол., які вислано на прес. фонд „Променя".

Геня Матієшин, секретарка

Родина Ісаєнков — п. Петро (чоловік) бл. п. Марія Ісаєнко — сини — Олександер, Іван та дочка Параня.

ТРИВАЛИЙ ПАМЯТНИК

Едмонтон, Алта.

Понижче містимо короткий некролог про бл. п. **Марію Ісаєнко.** Чоловік бл. п. Марії Петро, два сини — Олександер та Іван і дочка Параня зложили в память своєї пок. матері 100 дол. на фонд фундації ім. Наталії Кобринської в Союзі Українок Канади.

Бл. п. Марія Ісаєнко упокоїлася 5-го липня 1963 р. в Едмонтоні. Народилась 5-го лютого 1889 року в селі Лужани на Буковині в родині релігійних родичів Орлецьких, де виховалась у християнському дусі. 1913 року вийшла заміж за Петра Ісаєнка.

Вневдовзі по одружені Петро Ісаєнко виїхав до Канади в надії забрати опісля й дружину. Війна 1914 року перешкодила його плянам, а пок. Марія з маленьким сином Іваном мусіла тікати разом з іншими за Збруч. Там її дитина захворіла і померла. Щойно 1920 року по закінченні війни поїхав Петро Ісаєнко до дому, та разом з дружиною почали працювати у господарстві. Там і народилось їм два сини і доня. 1925-го року Петро Ісаєнко знов виїхав до Канади, задержався у своєї сестри Анни і дістав працю на залізниці в околиці Вегревил, а 1928 року, він спровадив жінку і дітей, побудували вневдовзі свою хату і були щасливі, що всі разом. Діти вже ходили до школи. Проживши у Вегревил два роки, компанія закрила залізницю і родина Ісаєнків переїхала жити до містечка Голден, а скоро повернулась назад до Вегревил і жила тут до 1943 року, а відтак переїхали до Едмонтону. 1950 року п. Ісаєнків пішов на емеритуру, згідно з законами віку 65 років.

Від приїзду до Канади бл. п. Марія Ісаєнко терпіла на недугу цукровиці. 1957 року перебула операцію на жовчеві каміння. Кілька років перед смертю стратила зір від цукрової недуги. Це був для неї найтяжчий хрест, що її доводилось нести в житті.

Як добра мати і дружина, бл. п. Марія оставила в смутку двох синів — Івана і Петра, доню Параню та чоловіка, Петра Ісаєнка. Хай канадійська земля буде їй легкою.

Марія Михайлишин

НА СВЯТІ У ПЕМБІНА, Н. Д.

В м. жовтні, 1963 року, громада Української Православної Церкви у Пембіна, Норт Дакота святкувала роковини свого 25-ліття.

На запрошення громади у святі взяли участь священики та громадяни міста Вінніпегу — Службу Божу відправляли — Всеч. о. Скакальський, Всеч. о. М. Юрківський. На свято поїхав з Вінніпегу хор під управою пана Ф. Рекрута. По Службі Божій відбувся спільний обід в залі авдиторії, що його приготовило місцеве жіноцтво і програма свята, яка складалася з промов та привітів. Програмою керував п. Іван Бординюк, голова громади. Привіти склали: п. Н. Влад від Митрополитальної Катедри Пресв. Тройці у Вінніпегу, п. Бугера з Дуфросту, п. Палій з Домініон Сіті, п. Когут з Емерсону, п. Шмігельский з Вайта, п. Долинчук з Толстой, п. Дідковський з Снов Флейк, п. Іван Керелюк вітав від хористів, Всеч. о. Юрківський, п. Подгорець — від Колегії св. Андрея у Вінніпегу, п. Є. Юзвишин — від СУМК, Марія Нижник промовляла до жіноцтва, п. Т. Влад з Дуфрост, п. Сторожук з Вайта, п. Керелюк з Гелок, Мін. Головним промовцем на святі був п. Василь Сарчук з Вінніпегу, який у своїй промові оцінив працю перших піонерів Пембіна. Громада в Пембіна невеличка, але веде свою працю в міру своїх можливостей.

Марія Нижник

ГОСТИННЕ ПРИЙНЯТТЯ

Бімзвіл, Онт.

Дня 2-го листопада 1963 року відбулось величаве гостинне прийняття у панства Монастирських з Бімзвіл Онтеріо, з нагоди дня уродин пана Володимира Чаплинського, як також другої річниці вінчання їхньої донечки Галини з паном Володимиром Чаплинським.

Гості прибули з Торонта, Ніяґара Фалс, Сент Кетеринс, Ґримзбі і Бімзвіл. Весело забавляючись, гості незабули і за пресовий фонд журналу „Промінь", і зложили 9 долярів і 10 центів.

Всім гостям щира подяка, а пан ству Чаплинським побажання прожити в щасті і здоровлі многих літ.

Присутня

БРЕНТФОРД, ОНТ.

Вшанували громадян

Недавно у „Вістях з Торонта" згадувалось на сторінках „Українського Голосу" про 25-ліття подружнього життя п-ва Миколи й Марії Іванців, яке відзначено 28 вересня 1963 року у Брентфорді. З цієї нагоди до речі буде згадати дещо про їх життя та діяльність у нашім організованім житті.

Микола Іванець народився в селі Барані Перетоки, Сокальського повіту в Галичині. До Канади приїхав на початку 30-их років і оселився в місцевості Мерідейл, Ман. Там записався до публичної школи й одночасно учителював в українських школах у місцевостях Зелене, Шортдейл і Петлюра. Помагав організаторові Тижукові засновувати молодечі відділи „Орли" й „Орлята", що згодом перетворились у відділи СУМК.

В роки депресії Микола Іванець переїхав до Онтеріо і став до праці як управитель кооперативи в місті Торолді. В тім часі познайомився з організатором Яворським і брав активну участь в організуванні відділів СУМК та організував поїздку з концертами по місцевостях Онтеріо. На весні 1938 року обмінювався концертами з Гемилтоном і при цій нагоді познайомився з п-ною Марією Пачковською, своєю майбутньою дружиною. У травні того самого року заручився з нею, а 24 вересня того ж року одружився з нею в Гемилтоні. Вінчав їх о. Галицький.

У Гемилтоні Микола Іванець очолював відділ СУМК, а пані Марія Іванець помагала йому в роботі як здібна аматорка і співачка на сцені. В 1940 році п-во Іванці переїхали до Брентфорду, де відкрили хемічну пральню, яку успішно провадять до сьогодні. У Брентфорді Микола Іванець є головою громади і головою будівельного комітету, працює в самостійницьких організаціях і є членом Інституту св. Володимира, членом Екзекутиви СУС на Східну Канаду і членом Домініяльної Управи СУС.

Пані Марія Іванець, з дому Пачковська, народилася в селі Варваринці, Тернопільського повіту в Західній Україні. До Канади приїхала 1929 року — до Форт Вілліяму в Онтеріо. 1938 року переїхала до Гемилтону і включилася в працю відділу СУМК як здібна аматорка і співачка в хорі. У Брентфорді пані Марія Іванець мала і має провідні позиції у відділі Союзу Українок Канади як секретарка, як голова місцевого відділу і Провінціяльної Управи та як голова місцевого відділу жінок консервативної партії.

П-во Микола і Марія Іванці

Діти п-ва Іванців — Орися, Євген і Теодор є активні в сумківській організації. Орися вже четвертий рік працює як учителька, Євген студіює в Торонтонськім університеті, а найменший Теодор є в 12 клясі. Всі троє мають добре виховання і йдуть слідами своїх батьків. **І. Б.**

З ІМПРЕЗИ ВІДДІЛУ ІМ. Л. УКРАЇНКИ

Вінніпеґ, Ман.

Відділ ім. Лесі Українки при Катедрі Пресв. Тройці почав жвавий сезон своєї праці по літніх місяцях перерви.

Вечір української вишивки. На галерії Катедральної авдиторії, де приміщується філія музею Союзу Українок відбувся 16-го жовтня „Вечір української вишивки" спеціяльно для матерів дітей української школи, сумківок та інших зацікавлених. Провінціяльна референтка музею, пані А. Павлик вкоротці зясувала цілі і завдання музею для збереження в нім української вишивки та заохочувала молодших навчатись цих ручних робіт і приспособлювати народню вишивку до модерної ноші

Відбулось там і навчання-демонстрація різніх стібів: пані Е. Павлюкевич — низинку, добр. С. Юрківська — яворівку — пані Г. Бабій — хрестиків, а пані А. Павлик — вирізування. Програмою керувала Є. Білич. На закінчення подано чай з перекускою.

Осіннє чайне прийняття. Традиційний осінній чай відбувся в неділю, 20-го жовтня, 1963 р. в Катедральній авдиторії. Імпрезу відкрив др. Ю. Мулик-Луцик. Гостями на чаєві були українські студенти Манітобського університету, учительської колегії і богословської школи Колегії св. Андрея. Конв. прийняття була пані К. Крепакевич і А. Шеремета.

Свято Книжки. З ініціятиви освітнього комітету відділу відбулося в середу, 30 жовтня Свято Книжки в льокальній авдиторії. Головним промовцем того вечора був редактор „Українського Голосу" п. І. Сирник. Шановний прелеґент говорив на тему двомовности і двокультурности та, що зараз є актуальним питанням і наше становище в цім питанні.

Друга частина вечора була присвячена письменниці О. Кобилянській з нагоди 100-річчя її народин. В програму входило читання її твору „Некультурна", що його майстерно виконали — панна Теодора Гаврисишин і пані Ольга Долинчук. Передмову до твору дала Є. Білич. Для розваги, молоденька Орися Юрківська відограла на фортепіано дві точки.

На імпрезі були присутні визначні гості — Впреосв. Владика Борис, пані Ізидора Косач-Борисова, рідна сестра Лесі Українки, пані Наталя Коґуська, редакторка „Променя" та інші. Пані Косач Борисова у своїм слові висловила приємне враження з її побуту у Вінніпеґу.

ЗОЛОТИЙ ЮВІЛЕЙ П-ВА ВОЛКОВСЬКИХ

Гемилтон, Онт.

Членки відділу ім. Лесі Українки улаштували гостинне прийняття своїм заслуженим громадянам п-ву Волковським з нагоди 50-ліття їх подружжя, вшановуючи також свою довголітню членку пані Марцелю Волковську.

Після гостинного прийняття за

гарно удекорованим столом, голова відділу, пані М. Пелепяк привітала пані Волковську, як одну із заслужених членок і бувшу голову жіночого товариства, яка відзначена грамотою Союзу з нагоди 35-ліття Союзу Українок Канади а тепер вручила їй дарунок.

Пані М. Будник, одна з перших членок, цікаво розказала про початки їхньої праці. Пригадала, як то пані Волковська, пані Фастриґа і вона були наставлені сестрицями в громаді Впреосв. Владикою Іоаном. Пані Ю. Новак зложила щирий привіт і подякувала за довголітню витривалу працю при товаристві, як фінансова секретарка.

Голова Союзу Українок Канади, пані Анна Токарик зложила сердечний писемний привіт від центральної управи Союзу.

Дочка п-ва Волковських, пані Галя Олексюк, секретарка відділу зложила щиру і сердечну подяку всім тим, що причинилися до вшанування її родичів та своєю присутністю звеличали це родинне свято.

Пані Волковська щиро подякувала всім гостям і зложила з тої нагоди 20 дол. на місцеву церкву, 5 дол. на прес. фонд „Променя", членки відділу зложили 5 дол. на „Промінь", 10 дол. на „Український Голос" та 5 дол. на кліше.

Свято закінчилось відспіванням многоліття ювілятам. **А. Т.**

60-ЛІТТЯ ПОДРУЖЖЯ П-ВА КОРПАЧІВ

Глеслин, Саск.

Заходами дітей, приятелів та членів місцевої громади було улаштовано гостинне прийняття для п-ва Корпачів у Глеслин, що відбулось 17-го лютого 1963 року в церковній залі. Господарем свята був п. В. Чернецький.

На це родинне свято прибули сини і дочки п-ва Корпачів зі своїми родинами — син Роман, і дочка Кат. Вицкал з Торонто, дочка А. Голубіцька з Едмонтону, дочка Юлія Гаврилів з Бигер, Саск., син Ярослав з Норт Бетлфорд, брат Яків Корпач з родиною з Керот Ривер, дочка М. Пилат з родиною з Глеслин.

Після гостинного прийняття слідувала програма, в якій учасники складали привіти ювілятам — від присутніх гостей п. Чернецький, від родини, найстарший син Ярослав, від жін. товариства, відділ Союзу Українок, голова пані Савчин, яка зокрема піднесла заслуги пані Корпач, як активної членки жін. т-ва та першої його голови, брат Яків Корпач і від церковної громади її голова п. Чернецький, оцінюючи заслуги п-ва Корпачів як ідейних громадян і фундаторів Церкви та Народного Дому.

П-во Корпачі приїхали до Канади 1907 року, спочатку замешкали в околиці Ґудів, а від 1910 року жили на фармі в околиці Ґеслин. Від 1947 року живуть у містечку Ґеслин. П-во Корпачі виховали 3 сини і 6 дочок, тепер мають 25 внуків та 24 правнуків.

Програму свята закінчувало слово п-ва Корпачів, які зложили подяку всім учасникам їх родинного святаювілею. **Присутній**

НЕСПОДІВАНКА

на честь 35-ліття одруження п-ва Григорія і Євдокії Роман
Гемилтон, Онтеріо

Гарного осіннього дня, в неділю по полудні, 20 жовтня ц. р. діти і друзі влаштували приємну несподіванку п-ву Григорію і Євдокії Роман, з нагоди 35-ліття від дня одруження. Ювілята були справді заскочені несподіванкою, яку приготували син Іван та невістка Лена і дочка Зіна з чоловіком Іваном Корець (Торонто), при чільній участі найближчих приятелів.

Ювілейна гостина відбулася на фармі сина Івана, недалеко Мілґров, що був господарем свята. Коли всі присутні поздоровили ювілятів і заспівали „Многії літа...", на очах і Григорія, і Євдокії заблищали сльози. Увага дітей, увага друзів приятелів глибоко і щиро схвилювала обох. Згадали вони осінні дні в рідній Україні, коли після празника Св. Покрови побралися 35 літ тому. Згадали все — і добре, і тяжке на довгій ниві подружнього життя...

П-во Роман — довголітні члени Укр. Православної Громади в Гемилтоні. Обоє — скромні, свідомі і жертвенні. Пані Євдокія — членкиня жіночої організації ім. Лесі Українки, передплатниця журналу „Промінь".

За добрим звичаєм, під час гостини виникла думка про збірку на потреби української преси. Збірку провів зять ювілятів п. Іван Корець. Зібрано разом 17 дол., з котрих 10 дол. призначено на „Український Голос", а 7 дол. — на жіночий журнал „Промінь". Дарували на пресу такі: ювіляти п-во Григорій і Євдокія Роман — 5 дол.; по 2 дол. — родина Івана Роман, п-во Богданець, п-во Контар, п-во Криворучко, п-во Смирні, п-во Корець.

Всім жертводавцям на рідну пресу — щира подяка! А ювілятам — подружню Роман — бажаємо щастя, доброго здоровя і многих літ прожити! **Присутній**

Суфлє з сиру

2⅓ фунта свіжого сира
5 яєць
6½ унцій манних круп (крім оф гвіт)
10 унцій цукру
1 ложечку ванілії і дрібку солі.

Сир добре розтерти, або пропустити через мясорубку, додати яйця, цукор і манну крупу. Добре все змішати, змастити бляшку маслом, викласти сир на бляшку, зрівняти і помастити розбитим яйцем.

Суфлє запікається в духовці 8-10 хвилин, щоб верх зарумянився. Суфлє з сиру подавати в холодному вигляді, поливши сметаною.

Ю. Лугова „Р. Ж."

Даруся і Орися Сулими.
Літні костюми піскового кольору. Нитки сталевого (темно сірі) кольору. Взірець на слідуючій стороні.

ДОМАШНЄ ГОСПОДАРСТВО

Білий різдвяний овочевий торт

2 горнят звичайної муки, 1½ горнятка білих родзинків, 1½ горнятка цілих цукрованих вишень, (кендід черіс), ¾ горнятка цитринової шкірки, посіченої (Кендід ситрон), ¾ горнятка волоських, або пікен оріхів, ¾ горнятка мігдалів (елмонд), 1 горня масла, або шортінґ, 1 горня цукру, 5 яєць, добре вбитих, ½ ложечки помаранчевого екстракту, ½ ложечки цитринового екстракту, ½ ложечки ромового екстракту.

Муку просіяти і відмірити, родзинки наперед перебрати, сполоскати в кількох водах і дати їм просушитись, дати вишні, цитринову шкірку і оріхи і перемішати з мукою. Масло вбивати з цукром, додати вибиті яйця, екстракти. Добре все разом вибити. Додати муку з овочами і добре вимішати.

9-цалеву бляшку з трубкою посередині добре вимастити товщем, виложити восковим папером і дати приготовлену масу. Верх можна прибрати вишнями і оріхами, як хто хоче. Пекти в температурі 250° Ф. 3 години (приблизно). Коли спечеться, вихолодити і тоді завинути у восковій папір і дати до бляшки, чи посуди, що її можна накрити.

Як задовго пекти індика

Індика начиняти і зараз пекти. Не можна начиненого індика перетримувати через ніч, або й на якийсь час. На кожний фунт індика потрібно ¾ до 1 горнятка начинки. Індика починати начиняти з воля (від шиї). Середину індика перед начинюванням треба натерти сіллю. Начинку не набивати туго, але вільно. Шкіру поверх начинки зашити ниткою а в стегнах перевязати шнурочком. Начиненого індика положити на мілку бляшку, накрити індика чізклат і поверх вимастити маслом. Пекти в температурі 325° Ф. Індика печемо відповідно до його ваги — отже від 4 до 8 фунтів пекти — 3¼ до 4¼ години, 8-12 фунтів 4¾—5½, 12—16 фунтів 5½—6½, 16—20 фунтів — 6¼—8¾, 20—24 фунтів — 8¾—10½. Яких 15 до 30 хвилин перед закінченням печення спробувати чи індик спечений: порухати стегно і коли легко рухається — індик готовий. По вибрані з печі дати індикові постояти 20 хвилин, тоді краяти.

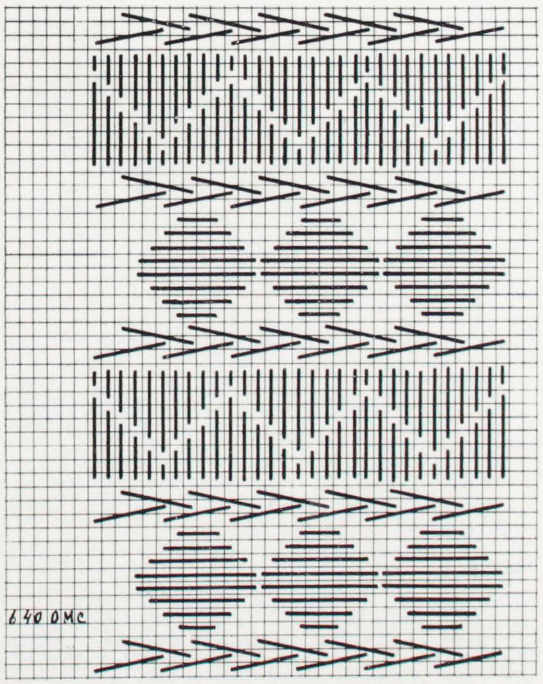

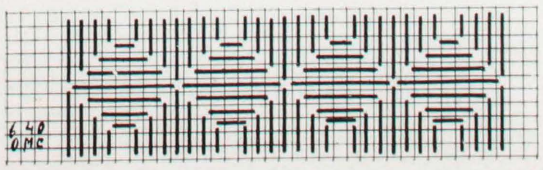

Салата на святочні дні

1 бляшанка посіченого ананасу (пайнепл), 2 пачечки вишневого „джело", ¾ горнятка цукру, 2 горнят кипячої води, ½ горнятка зимної води, 2 ложки соку з цитрини, 1 фунт перетертих через ситко варених кренбері, 1 мала перетерта через ситко помаранча, 1 горня салери, ½ горнятка волоських оріхів.

Сцідити ананасовий сік і затримати. Змішати джело з цукром і розвести в гарячій воді. Додати зимної води, сік з цитрини, сік з ананасу, захолодити. Коли почне гуснути, додати ананас і решта складників, дати до миски і захолодити. Можна прикрасити білим сиром. Цей припис на 12 осіб.

Овочеві коржики на свята

1 ложечку потертої помаранчевої шкірки, ¼ горнятка помаранчевого соку, 1 горня потертих на тертці яблук, 1 горня посічених родзинків, 1 горня кокосових оріхів (коконат) подроблених, ½ горнятка молока, 1 ложечка ванілії, 3 горнят звичайної муки, 2 ложечки порошку до печива (бейкон павдер), ¼ ложечки соди до печива, 1 ложечка солі, 1 горня масла, 2 горнят туго набитих жовтого цукру, 1 яйце.

Змішати помаранчевий сік і шкірку, яблука, родзинки і кокосові оріхи, додати молоко і ванілію. Муку просіяти з порошком до печива й сіллю. Масло перетерти в окремій посуді з цукром, додати яйце і знов вибити. До маси з масла додавати муку наперемін з масою з молоком. Вимішати. Ложечкою накладати на вимащену бляшку. Пекти в температурі 350° Ф. від 15 до 20 хвилин.

P 46A JAN 64
MALANCHUK MRS N
10959-117 ST
EDMONTON ALTA

CANADA

Більше, ніж 650,000 осіб стали КАНАДСЬКИМИ ГРОМАДЯНАМИ

з того часу, як закон про канадське громадянство став діючим у 1947 році.

Лише в 1962 році понад 72,000 новоприбулих склали присягу на вірність та стали повновартісними членами канадського суспільства.

Всі новоприбулі, які були законно прийняті до цієї країни як іміґранти чотири роки і дев'ять місяців тому, можуть подавати заяви на канадське громадянство ТЕПЕР. Якщо ви один з таких новоприбулих, щиро запрошуємо вас негайно подати вашу заяву.

Користуйтесь всіма правами та привілеями повноправних членів канадської нації:

- **правом голосування**
- **правом на урядову працю**
- **правом на канадський пашпорт**
- **правом брати участь в будові майбутнього Канади**

Формулярі для виповнення заяв на громадянство ви можете дістати від урядовця окружного або повітового суду громадянства, або від реєстратора канадського громадянства в Оттаві.

Гі Февро,
Міністер Громадянства
та Іміграції